

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SÖNDAGEN DEN 22 JULI 1917.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖGEMÅN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY-LANGE.

DET LYSANDE LANDET.

V. CEYLONS EDEN — NEWARA ELYIA.

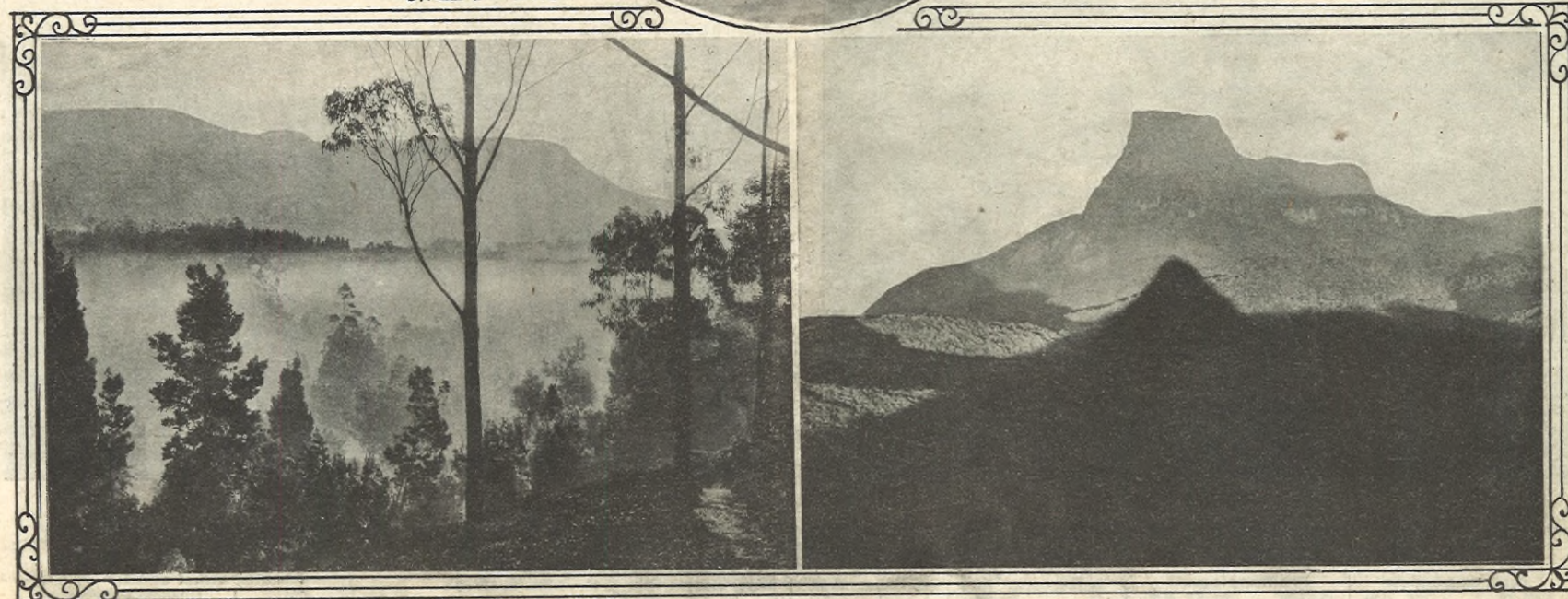
NEWARA ELYIA ÄR CEYLONS sanatorium, dit man reser för att friska upp sig i den härliga bergsluffen, 8 tusen fot öfver hafvet. I början af maj bestämde vi oss för denna tur och antogo inbjudning att gästa vänner, som äga och bebo den vackra bungalown Towington. — Färden liksom själfva sanatoriet öfversteg alla våra förväntningar. Vid järnvägsstationen Hatton ser man "Adams Peak" fullkomligt tydligt. Förutom att denna 2,237 m. höga bergstopp imponerar genom sin form och höjd, äger den ett alldeles särskildt intresse genom den mystik i religiöst afseende, som den omsväfvas af. Egentliga orsaken därtill kommer af, att på själfva toppen finnes ett märke efter en mänsklig jättefot, $5\frac{1}{4}$ fot lång och $2\frac{1}{2}$ fot bred. Buddhisterna dyrka hängifvel detta märke såsom varande Buddhas fotsteg. Hinduerna anse det vara Sivas, och muhammedanerna åter tro fullt och fast att Adam, efter synda-

Skildringar från Ceylon af FIA ÖHMAN.

fallet, för att göra bot och bättring, fördes af en ängel ut ur Paradiset till denna bergstopp. Här borrade sig hans fot djupt in i klippan, och hans lärar bildade en liten sjö, hvars vatten ännu i dag andaktsfullt drickes af pilgrimer. Ty årligen förefoga tusentals botgörare den mycket mödosamma vandringen upp till toppen, där ett klipptempel finnes för själens frälsning.

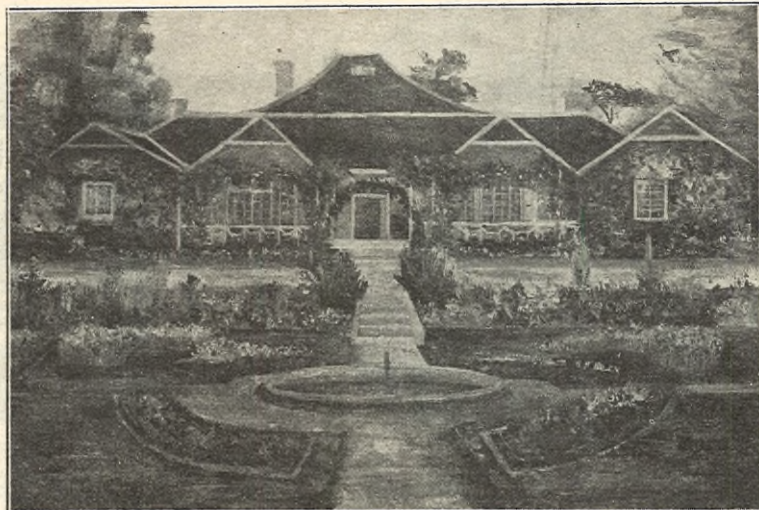
Från toppen har man vid soluppgången tillfälle att se den egendomliga skugga, som "Peaken" bildar, hvilket är ett enastående naturfenomen. Färden gick nu vidare. Landskapet vi foro igenom, hade ej alls den tropiska karaktären. En tät urskog befäckte ibland de mäktiga höjderna helt nära, ibland tonade de af i blått i den ödsliga nejden. Höga bergskammar skymtade då och då ofvan skogsbrynet, och forsar och vattenfall störtade ner från bergen. Järnvägen slingrade sig allt högre och högre; än var den ute på ett vildt

En familj af mormor, mor och dotter. — Tidig morgon, då dimman läftar. — "Adams Peak" och dess skugga.

Bananbärare.

Guvernörens bostad, Queens Cottage, i Newara Elyia.

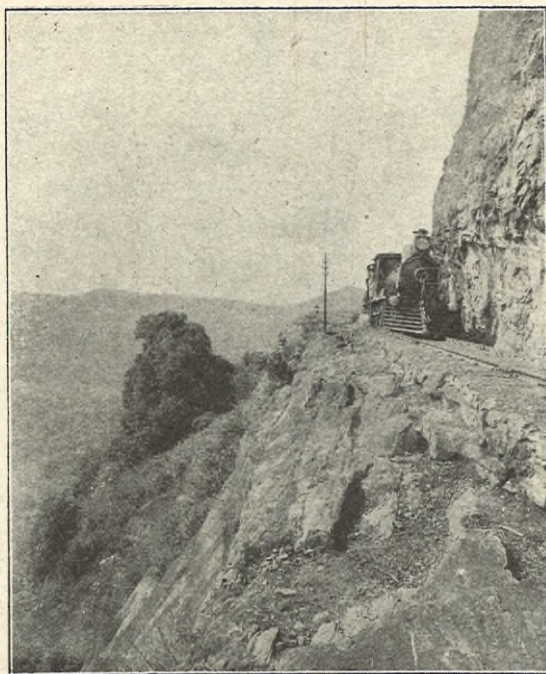
klippisprång med bråddjup vid sidan, hvarifrån man hade en hänförande öfverblick öfver högländsdalen. Luften svalnade af mer och mer, och då vi efter fyra timmars resa stego af tåget vid Newara Elyia station, måste vi svepa in oss i skinnkragarna.

Själftva platsen Newara Elyia verkar rent af som Dalarne. Här och hvar såg man de röda byggnaderna med tegeltak skymta fram i dungar och trädgårdar, insjön låg så klar och spegelblank, den mörka skogen lycktes af gran eller furu och höjder och berg syntes vid horisonten. Ja, allt gör intryck af ett nordiskt landskap, om man undantager de blommande rhododendronträden, hvilkas jättebuketter lysa röda i solskenet, och de höga, doftande mimosasträden, hvilkas blomklasar glänsa guldgula invid bladen, som äro så känsliga, att de vika sig, blott man närmar sig trädet.

Våra vänners bungalow låg omgifven af en nordisk trädgård, där vallmoblomma, blåklockan, liljekonvaljen, floxen, penséen, luktärtan, nejlikan hälsade oss som gamla bekanta. Inne i bungalowns hall välkomnade oss, förutom värdfolket, äfven en hemtreflig brasa.

Newara Elyia är sedan århundraden tillbaka känd af infödingarne som en underkön högdal. De första européer, som besökte denna undangömda plats, voro några engelska officerare, hvilka år 1826 tillfälligtvis förirrade sig hit på elefantjakt. De tjusades så af högdalens uppfriskande svalka och skönhet, att de ofta återvände, och härefter hafva allt flera engelsmän dragit hit upp. — Guvernören lät uppföra åt sig ett residens,

kalladt Queens Cottage, som ännu i dag är en idyllisk tillflyktsort för den tillförordnade guvernören och hans familj. För de brittiska trupperna byggdes en välbehöflig hälsostation. Allt mer och mer har sedan Ne-

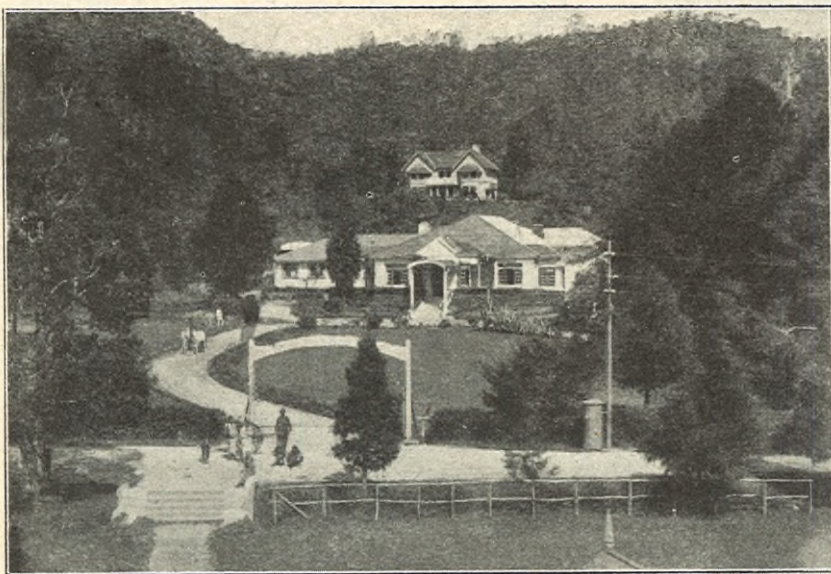

Tåget går till Newara Elyia.

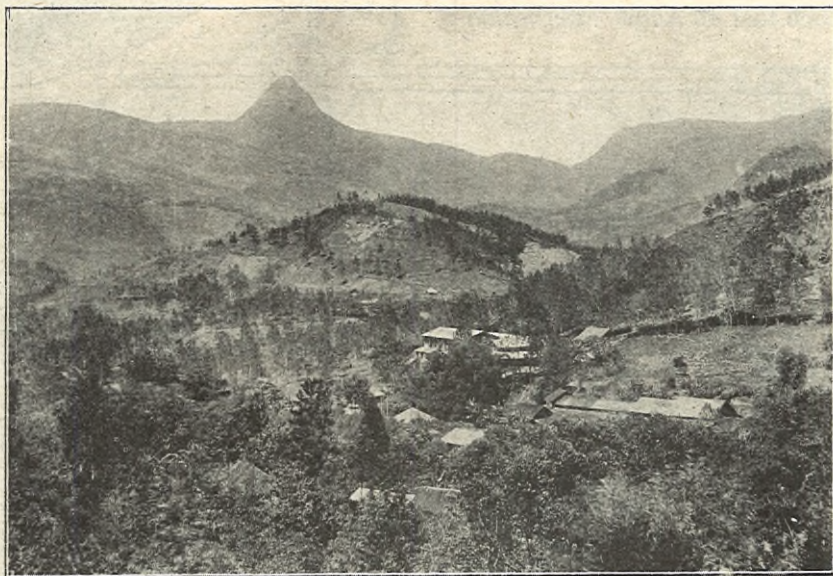
wara Elyia fått namn och rykte om sig som klimatisk kurort, och för närvarande kan man nästan säga, att det är en vidsträckt villastad, med alla de resurser, som följa en sådan. Här finnas stora och komfortabla

hotell, stort klubbhus, sportplatser, hvilka ifrigt anlitas, affärskomplex, kyrka, breda jämna vägar, som vimla af bizarra stora och små oxekipage, automobiler, eleganta dog-carts, ryckshaws, velocipeder och folk af alla typer. Dessutom finner man förljusande promenader åt alla håll. Klimatet är från februari till juni torrt och kallt kvällar och mornar. Det händer till och med, att vattnet på morgonen är lätt fruset och att rimfrost synes på marken. Men dagarna äro mycket varma, och vid middagsliden gassa solstrålarna så starkt, att det är rådligast att bära korkhatt (topy) för att undvika solstyg. Regntiden, hvilken sedan infaller, är lika våldsamt, som i alla tropiska länder, och, ehuru den torra tiden återkommer på sensommaren, är man dock aldrig säker, utan öfverraskas allt som oftast af ihållande störtregn med stormar.

Tiden häruppe tillbringas med sport, promenader och utfärder. Om man vill, kan man äfven föra ett mondänt badortslif, i synnerhet under medio af maj, då kapplöpningar och sportfärlingar med prisutdelningar pågå. Hotellen gifva stora baler, arrangera picknicks i det fria. Golfklubben i Newara Elyia är en af de största i Orienten, och terrängen för spelet den bästa. Med outröttligt fålamod arbeta de spelande från morgon till kväll, och segraren, som hembär priset, betraktas som en hjälte. Morgonpromenaderna i skogarne äro ljufliga; följer man gångstigarna utmed bäckarne, ser man genast, att man är i tropikerna. Ty här i de skuggiga klyftorna möter man många egendomliga växter, och ormbunksträdens kro-

Hotellet i Newara Elyia.

Vy af landskapet kring Newara Elyia.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 7.50	Helt år.....	Kr. 9.50
Halft år.....	> 3.90	Halft år.....	> 5.—
Kvarter.....	> 2.—	Kvarter.....	> 2.50
Månad.....	> 0.80	Månad.....	> 0.90

Iduns byrå och expedition, Mästersamuelsgatan 45. Stockholm.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10—4.	Kl. 9—5.
Red. Högman: Riks 86 60. Allm. 4 62.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11—1.	Kl. 9—5.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

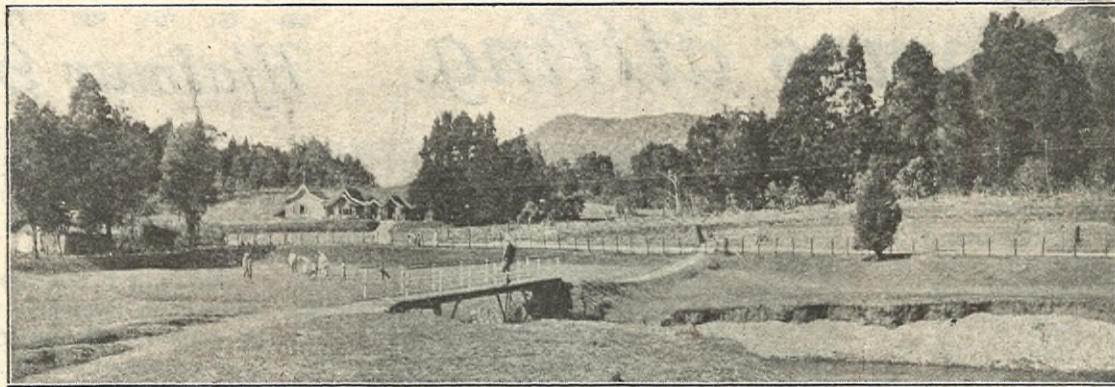
Pr millimeter enkel spalt;	
30 öre efter text.	Utländska annonser:
35 öre å textside.	35 öre efter text. 40 öre
20% förhöjning för särsk. begärd plats.	å textside. 20% förh.
	för särsk. begärd plats.

nor bilda verkliga hvalf öfver det for-
sande vattnet, som
stänker på dem lik-
som fint duggregn.
Själva skogen, som
på afstånd genom
sin mörka färgton
kom oss att tro, att
den svenska barr-
skogen förirrat sig
hit långt bort till
Ceylon, var dock
på nära håll något
helt annat. Trä-
dens blad likna

mer myrten, lager och pinjer, och de höga
stammarna voro beäckta med de yppigaste
kläng- och slingerväxter, hvilkas löfmassa
hängde mellan grenarna och bildade liksom
blomsterfyllda amplar.
En tidig morgon gjorde vi en utflykt till
den berömda Hackgalla trädgård. Vägen var
redan befolkad af de pittoreska invånarne.
Männen buro hela fång af bananer i stora
säckar, förfärdigade af palmbud; dessa hän-
ga på en käpp öfver axlarna och bäras så-
ledes som ämbar bäras hos oss. Eljes bä-
re de flesta bördor på hufvudet och man
kan ej nog förvånas öfver infödingarnes
styrka i detta afseende. Kvinnorna täfla med
männen, och tyckas lika kräftiga som dessa.
Stålliga äro de, och röra sig ledigt med
spänstig gång. Ett säreget skönhetstecken
är kvinnornas långa örönsnibbar. De ge-
nomborras redan i barnåren och en liten
träplugg sättes in i hålet. Så småningom för-
bytes pluggen mot en allt större och större,
till dess örönsnibben när ända ner till hal-
sen. Den prydes då af väldiga smycken och
öringar.

På vår färd möta vi oxekipagen, små
eleganta kärror, dragna af svarta oxar.
Ehuru primitiva fylla de väl sin uppgift, om
man ej har alltför brådtom. De äro ej hel-
ler så farliga att möta, som de breda
lastvagnarna, dragna af tre oxar i bredd, ty
ibland händer att dessa spärra fullkomligt
vägen, och automobilerna kunna då ej pas-
sera. Delvis gick vägen till Hackgalla ut-
med den vackra spegelblanka insjön, kran-
sad af vass och
höga vilda kallar.
Här voro tvättarna i
fullt arbete, och vi
stannade för att
betrakta dem. Tvät-
ten misshandlas i
Orient, och sär-
skildt här, kanske
mer än i Indien.
Tvättarne stå själf-
va i vattnet till knä-
na och slå med alla
krafter plaggen,
som de då och då
doppa i vattnet, mot
en sten, till dess
de anse dem re-
na. —

Vägen gick se-
dan förbi Moon
Plains, där man
finner de vackra
månstenarne, och
snart voro vi fram-
me vid den be-
römda trädgården
Hackgalla. Då vi
kommit inom grän-

Klubbhuset och terrängen för golfspelet i Newara Elyia.

darne, öfverväldi-
gades vi vid synen
af de kolossala trä-
den, hvilkas stam-
mar voro fullkom-
ligt omslingrade
med fantastiska
brokiga orchidéer i
alla färger. Ibland
hade dessa härliga
blommors rankor
tagit fäste i ett träd
och slingrat sig öf-
ver till ett annat,
bildande sålunda
spaliärer öfver

gångarne mellan träden, med luffrötterna
nedhängande från stjälkarna. Små bäckar
kommo sorlande här och där, öfver hvilka
böjda broar voro spända, och under dessa
syntes granna storbladiga vattenväxter.
Trädgården, som är terrassformad, öfver-
svämmas af praktfulla och sällsynta blom-
mor och bergväxter. Dessutom funnos här
väldiga balsaminer, höga, röda lobelior med
flera fot långa blomklasar, violetta gentianor
m. m. m. Ormbunkträd, palmer och blom-
mande rhododendron skuggade rabatterna.

Från terrassen ser man Naumva Peaks
klippformation, hvilken reser sig bortom Ba-
dulas dalar, och bakom denna den blånan-
de bergskedjan, som slutligen tyckes för-
svinna i fjärran.

Vi tillbringade en idealisk dag här, lun-
chade hos trädgårdsdirektören, som bebor
en vacker villa, och återvände till Newara
Elyia först vid solnedgången. Rabodda-
passet ligger i motsatt riktning till Hackgalla
och erbjuder äfven en vidsträckt utsikt. Man
ser Hackgallabergen, hvilka höja sig majo-
stättiskt i bizarra formationer.

Téplantager finnas i Newara Elyias om-
gifningar, och det påstås, att det finaste téet
växer i de kallare trakterna. En dag voro
vi inbjudna till Mr Kirks téplantage i
Hapatula, hvilket är ett af de största
téplantage på Ceylon. Järnvägsresan tog
2 timmar: fåget gick genom ofanliga berg
och vi räknade mellan 30 à 40 tunnlar. Man
såg molnen sväfvande under sig, och på af-
stånd det glittrande solbelysta hafvet. Vä-

gen upp från sta-
tionen kantades af
väldiga kardemum-
mabuskar, hvilkas
blad likna palm-
blad: blommorna
växa fram på rot-
stocken under jor-
den.

Bungalown låg
inbäddad i härliga
la France-rosen-
träd, parma-violer
och den fina adian-
tum täckte marken
som en mjuk matta.
Härifrån blickade
man ut öfver lan-
det. Under oss hvi-
lade dalarna i en
frid, som ej tycktes
vara af denna värld-
en, solen gick ljus
ned i hafvet och
kastade sitt eldröda
sken på den omgif-
vande höga bergs-
kedjan. Det var en
oförgätlig syn.

Den afundsvärde.

(Efter en sida Bergson.)

HAR DU PÅ STRANDEN EN ENSLIG
villa,

ett lyssnandets hus för dig själf,
där tanken, begrundande stilla,
kan höra som rik

och skön musik

sorlet från lifvets älf

och följa i myllret af toner

den vingade grundmelodi,

som stark och fri

bär mot förklarings höjdregioner

till rymder med dansande stjärnor i

de rätta, de äkta orden

till lifvets sång

om människors öden på jorden,

så låt mig en gång,

du afundsvärde, få stiga

in i ditt tysta hus

och sitta hos dig och tuga

och lyss till den underliga

sången ur älfvens brus!

FRIDA LANDSORT.

Tvättning af kläder. Kläderna slås mot stenar.

Pröfva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

Kungl. Hofjuvelerare

K. ANDERSON

Bordsilver

Praktkatalog gratis och franco.

Stockholm och Göteborg.

Kung Salomos ättling.

Hjalmar Söderberg.

I.

SOM HVART BARN VET — OM INTE I Sverige, så åtminstone i Abessinien — hade kung Salomo en son med "drottningen af rika Arabien", som drottningen af Saba benämnes i Karl XII:s bibel, i hvilken man visserligen förgäfvos söker upplysningar om denna gamla hofs-kandal. Sonen hette Menelik och blef, då han växte upp, till den grad lik sin kunglige fader, både till ansikte och gestalt, både i skönhet och visdom, att kung Salomo fruktade att i en hastig vändning bli förväxlad med honom. Därför skänkte han honom några tusen judar, män och kvinnor, tjänare och tjänarinnor, hundra siklar guld, silfver och elfenben i myckenhet, ädelstenar och halfädelstenar, ordspråk och visor, apor och påfåglar, trolldomsorter och specerier, och rådde honom att ge sig i väg och snarast möjligt skaffa sig ett eget rike, inte allt för nära Kanaans land.

Menelik tog ett ömt farväl af sin fader, kung Salomo af Juda, fick hans välsignelse och bröt upp med sitt följe. Han styrde kosan åt söder. Efter sju — eller enligt en annan källa sju gånger sjuttio — dagsresor kommo de till en flod. Menelik ville strax föra sitt folk öfver floden, men då söndrade sig folket i två flockar: den ena flocken följde honom strax öfver floden, men den andra vägrade, emedan det var sabbat, och kunde först nästa morgon förmås att gå öfver och sluta sig till de andra. Men med Menelik och med dem, som strax hade följt honom öfver floden, churu det var sabbat, skedde det ett stort under: i samma ögonblick, som de satte foten på andra stranden, blefvo de förvandlade till kristna. Detta hindrade likväl icke att både judar och kristna följde Menelik, som förde dem längs Röda hafvets östra strand till det ställe, där blott ett smalt sund skiljer Asien från Afrika; där gingo de öfver och grundade konungariket Habesch eller Abessinien.

Men sedan den minnesvärda flodöfvergången begagna abessinierna, de kristna så väl som de judiska, både omskärnelsen och dopet för att vara riktigt säkra på saligheten. Man kan ju aldrig vara nog försiktig.

Och om någon ohelig skeptiker skulle fråga, hur Menelik, kung Salomos son, och hälften af hans folk plötsligt kunde bli kristna tusen år före Kristi födelse, då svarar jag — och med mig de mest framstående och ordensprydda abessiniska hof- och rikshistoriegrafer — att för Herren äro tusende år såsom en dag.

II.

Så rullade århundradena öfver världen. Af Salomos tempel blef icke sten lämnad på sten af Assurs söner; grushögar blefvo i sin tur Ninivi och Babel, och en grushög, eller föga mer, blef själfva det världsbehärskande Rom. Barbarer grundade nya välden och läto vattenösa sig. Från Arabien vällde Is-lams stormflod fram, men mot det abessiniska höglandets borgliknande basalklippor bröts den och sökte sig andra vägar, och i "ärkeprästen Johannes' rike" — som det kallades i västerlandet af de få som alls anade dess existens — kunde Salomos ättlingar ostörda af den öfriga världens buller ägna sig åt sina egna tronstrider och religionskrig. Och hvarje gång en höfding lyckades fördrifva eller döda Salomos ättling och själf intaga hans tronstol, blef han därmed i sin tur Salomos ättling. Så trodde han själf och så trodde folket, och därmed var saken afgjord. De orientaliska folken (utom hindu-

erna) ha alltid varit utpräglade anhängare af den filosofi, som i en senare tid har fått namnet "pragmatism", och hvars ledande tanke kan uttryckas med orden: det, som jag vill tro, är sant. (Göteborg har som bekant äran af att ha upprättat den lärostol, från hvilken denna filosofi i våra dagar förkunnas för svenskarna under namn af "viljelänkande".)

Alltså, seklerna rullade; och när de hade rullat fram till den tidpunkt, då världens största religionskrig redan i tolf år hade dränkt Europa i blod, hände det i "ärkeprästen Johannes rike", att konung Hasse Jakob, Salomos ättling, hade blifvit osams med en del af sitt prästerskap — enligt några källor angående en punkt i trosbekännelsen, enligt andra rörande vissa naturaförmåner som "fredspatriarken" Abba Salomo gjorde anspråk på. Fredspatriarken kunde inte själf göra uppror, det förbjöd honom hans heliga ämbete, men han lyckades utan svårighet förmå en djärf och stridbar höfding (hvars namn utan tvifvel historien, men inte mitt minne, har bevarat) att göra det i stället. Konung Hasse Jakob blef slagen och hans här skingrad, och han irrade som flykting omkring i de vilda klipptrakter, som omgifva "Blå Nilens" ormslingrande lopp — flykting, sårad, döende, åtföljd blott af sin tjuguarige son Zagachrist och några få trogna anhängare. Och då konungen hade nått stranden af den underbara Tanarasjön, hvars nattstilla vatten speglade en blek och sjuk, mer än halffråten måne och de fjärran västliga bergens snötäckta toppar, afsomnade han i armarna på sin son Zagachrist och på en gammal eremit, som hade sin halmkoja just där vid stranden.

Denne eremit kunde inte bara bota benikemask — en sjukdom af hvilken Salomos ättlingar och deras folk voro mycket besvärade på grund af deras svaghet för rätt kött — men han kunde också lyssna sig till kommande ting af vindens sus i den heliga terebint, som beskuggade hans koja.

Och han sade till Zagachrist:

— Min son, Salomos ättling, välsignad! Du måste draga bort från dina fäders land och blifva borta tills Gud åter kallar dig hem för att bestiga dina fäders tron.

Och Zagachrist följde eremitens råd och drog ut i främmande land, åtföljd blott af en gammal trofast, gråullig neger vid namn Sambo Petrus och en tam schakal vid namn Benjamin.

Men negern, som hade tjänat konung Hasse Jakob som finansminister, hade lyckats rådda de sista återstoden af statskassan, en pung med guldmynt och tre stora diamanter.

III.

Zagachrist, Sambo Petrus och Benjamin lyckades undgå sina förföljare och komma ned till stranden och ombord på en portugisisk galeja, som förde dem upp genom Röda hafvet. Sedan begåfvos de sig till Jerusalem, Zagachrist ridande på en hvit åsna, som han hade köpt under vägen.

I Jerusalem fanns på den tiden, och finns kanske ännu, ett kloster för abessiniska munkar; men dessa munkar voro katoliker. De mottogo likväl Zagachrist, Salomos ättling, med all tillbörlig vördnad och gästfrihet. Zagachrist hade afrikanens mörka hy, en skarp och ädelt buktad semitisk näsa, kolsvarfa ögon och långt, svart hår, flätadt i två flätor. Han bar hvita byxor och en hvit mantel med purpurfärgad bård. Om halsen bar han till äminnelse af sitt dop en blå sikessnodd. Ingen af munkarna kände honom; men de sågo strax, att han var en ung furste af deras folk, och då han berättade sina öden, var det ingen som misstrodde honom. Men de fruktade att en så hög person kunde bli föremål för stämplingar och utsätta deras kloster för okända faror; därför ville de helst bli af med honom. Priorn förklarade därför för Zagachrist, att deras klosterregel inte tillät dem att hysa en främling af annan trosbekännelse än den katolska längre än tre dagar.

Zagachrist bad då priorn förklara hvad det egentligen var för skillnad mellan den abessiniska kristendomen och den katolska, och priorn sökte upplysa honom därom så utförligt som hans mycket begränsade lärdom medgaf.

Den unga fursten fann de teologiska skilligheterna dels obegripliga, dels löjliga, och det enda som oroade honom i katolicismen var krafvet på underkastelse under påfven. Men då han fick höra, att påfven inte hade någon krigsflotta, insåg han genast att hans afrikanska rike inte hade på långt när så mycket att frukta af påfven som af fredspatriarken Abba Salomo, och förklarade sig på stående fot beredd att öfvergå till katolicismen och införa denna lära i sitt eget land, så snart omständigheterna kunde medge det.

Vid denna vändning af saken blef den gamle munken ännu mera bekymrad. Han förklarade, att han var en allt för ringa och okunnig man för att värdigt kunna bereda ett kungligt majestäf (ty efter Hasse Jakobs död betraktade han Zagachrist som Abessiniens legitime konung) till upptagande i den heliga katolska kyrkans gemenskap. Han rådde honom att begifva sig till Rom för att där utbedja sig den helige faderns välsignelse och en värdig lärare i den rätta tron.

Zagachrist förklarade sig villig att följa priorns råd; och då han alltså röjde så prisvärda föresatser, kunde munkarna icke neka honom gästfrihet medan han väntade på en passande skeppslägenhet från Joppe, Jerusalems hamnstad, till Italien. Det dröjde öfver tre månader. Under denna tid lärde sig den unge fursten orientens hjälpspråk "lingua franca" och omvände en ung judinna. Andligen inskeppade han sig tillika med negern

och schakalen — som nästan genom ett underverk hade undgått att bli ihjälbiten af Jerusalems hundar — på en venetiansk galeas, som förde honom till Brindisi, hvarifrån han landsvägen färdades till Rom.

Resenäerna färdades bekvämt; resterna af den abessiniska statskassan medgäfvos ännu utan svårighet inköp af en häst för den unge konungen och en mulåsa för f. d. finansministern.

Schakalen Benjamin gick till fots.

IV.

Vid denna tid var Urban VIII Guds ståthållare på jorden. Han skref latinska vers och var så fredsälskande, att han aldrig förde krig, såvida det inte var nödvändigt för att indrifva någon fordran, som fallet var med hertigen af Parma. Denne ogudaktige furste, som dock hade en påfve att tacka för sitt herfigdöme, kunde nämligen omöjligt med fredliga medel förmås att betala hvad han var skyldig den heliga stolen. Men då kejsaren anmodade påfven om ett litet lån för att med större framgång kunna föra kriget mot kättarnas öfverste, Gustaf Adolf, som just då härjade vildt i Tyskland med sina svenska och finska bondbassar, fick han ett blekt nej. Så fredsälskande var Urban VIII.

I Rom var den gamla glada tiden för längesedan förbi, den tid, då den heliga stolens älskarinnor gäfvos de mest slösande Belzarsfester, som gifvits sedan Neros dagar, för de pengar som inflöto för den syndaförlåtelse, som Rom sålde åt världen. Halft förvittrad och nästan oläslig var nu den mer än hundraåriga inskriften öfver kurtisanen Imperias port: "För att komma in här fordras snille, för att komma ut fordras penningar eller pant." Motreformationen mot Luther och Calvin hade nu satt dygden eller åtminstone anständigheten i högsätet, påfven hade inga barn mera och kardinalerna inga älskarinnor annat än i smyg, och konstnärerna fingo svälta. Men om allt detta visste de långväga resenäerna från Blå Nilens klippstränder ingenting, och häpen, förvirrad, nästan förintad stirrade Salomos ättling med blanka, tårfyllda ögon på de väldiga ruinerna från forntiden och på kyrkorna och palatsen, Farneses, Spadas, Torlonias, hela detta Rom, mot hvilket Jerusalem, hans stamfaders kungastad, blott var en smutsig bondby. Den gråullige Sambo Petrus knöt bekymrad handen om den abessiniska statskassan, och schakalen Benjamin smög sig så fält som möjligt till sin herre med svansen mellan benen.

Urban VIII mottog Zagachrist med en något förströdd välvilja, sedan han läst det varma rekommendationsbref, som den abessiniske priorn i Jerusalem hade skrivit på ett kanske inte allt igenom ciceronianskt latin. Hans helighet berömde den unge morianens föresats att införa den sanna läran i sitt hemland; han inackorderade honom tillika med negern och schakalen i ett kloster, och inom mindre än sex månader voro alla tre goda katoliker.

Efter denna tid sökte Zagachrist en audiens hos påfven och anmodade honom om ett penninglån för att kunna utrusta en krigshär, återeröfra sitt fädernerike och där införa den sanna tron. Den heliga fadern häpnade öfver en sådan oförskämndhet, och det var inte långt ifrån att han låtit schweizervakten sparka ut Salomos ättling. Han lugnade sig dock och gaf honom ett rekommendationsbref till konungen af Frankrike och ett annat till den store kardinalen, som då styrde Frankrike och som han betraktade som en förslagen och uppfinningsrik projektmakare, hvilken kanske på ett eller annat sätt kunde få användning för morianen.

V.

Samma år, som Gustaf Adolf omkom i slaget vid Lützen på grund af sin närsynhet, reste Zagachrist, Salomos ättling, till Frankrike med negern och schakalen. Den abessiniska statskassan var för längesedan slut, så när som på en af diamanterna; men den gråullige för detta finansministern hade under sitt umgänge med de romerska kardinalernas lakejer uppnått en sådan fingerfärdighet i kortspel, att han någorlunda kunde fylla luckorna i budgeten.

Frankrike regerades på den tiden af Ludvig den rättvise. Han hade fått detta tillnamn redan som litet barn, emedan han var född i Vågens tecken. Han hade inga laster och nästan inga dygder, och han var så okristligt fråkig att han knappt stod ut med sig själf. Han regerade; men han orkade inte styra. Det öfverlämnade han mot sin vilja åt sin förste minister, den store kardinalen, som hade medfödda anlag i den vägen. Den allmänna tron var, att kardinalen var god vän med fan och hade förtrollat kungen, som inte kunde fåla honom men likväl gjorde allt hvad han ville. Men det fanns också en och annan, som hviskade något om att kungen var slugare än han ville låtsas om, och att han helt enkelt hycklade sin antipati mot kardinalen för att det haf, som deras regeringsåtgärder inte kunde undgå att väcka hos en mängd af de privilegierade, skulle halka af från hans eget majestät och i stället träffa kardinalen. Och kardinalen var så stolt, att det inte generade honom det minsta att ta allt hafet på sig, och enligt en uppgift af hans fiender därtill så högfärdig, att han inte ville ta af sig hatten ens i de ömmaste ögonblick.

Få dagar efter sin ankomst till Paris sökte och erhöll Zagachrist audiens först hos kardinalen och sedan hos konungen. Sedan kardinalen läst den helige faderns rekommendationsbref, lofordade han varmt Zagachrist för hans föresats att omvända sitt folk till den rätta läran och antyde, att Frankrike kanske någon gång, vid lämpligt tillfälle, kunde hjälpa honom att realisera sina planer. Han gjorde sig med lifligt intresse underhörd om de politiska, ekonomiska och religiösa förhållandena i Etiopien, som han envisades att benämna Zagachrist's aflägsna rike, och han dref sin välvilja ända därhän att han inbjöd Salomos ättling att taga uppehåll som hans gäst i en våning af hans slott i Rueil. Några veckor senare föreställde han honom själf för Ludvig XIII, som frågade honom om han verkligen hade säkra papper på sin härstamning från kung Salomo. Zagachrist bugade förlägen och visste inte rätt hvad han skulle svara. Men kardinal Richelieu kom honom till hjälp:

— Sire, sade han, vi veta af den heliga skrift, att kung Salomo hade sju hundra furstliga gemåler och tre hundra mätresser. Han bör då efter all sannolikhet ha efterlämnat flera tusen barn, och det är alltså på intet vis ägnadt att väcka förvåning eller missstro att vi här se en af hans ättlingar.

— Det kan ju så vara, sade konungen. Och det är mig angenämt att veta att det finns en morian som är af mycket äldre och förnärmare härstamning än huset Habsburg. Och hvad kung Salomo beträffar: hvilken afundsvärd fysik!

Zagachrist fann sig snart tillrätta i Frankrike. Inom mindre än ett halft år talade han franska, och de franska damerna funno snart hos honom "oanade talanger för galanteri", för att citera en gammal anonym författare, som gifvit mig uppslaget till denna historia. Sambo Petrus ansträngde sin gråulliga skalle för att finna utvägar när det

knep med kassan, och de parisiska hundarna hade med en helt annan courtoisie än Jerusalems utsvultna byrackor luktat på schakalen Benjamin och hälsat honom som kollega.

Zagachrist bar inte längre sin rödkantade hvita mantel, men klädde sig efter sista modet, och han flätade inte längre sitt långa svarta hår, men hade bena midt i pannan som Cinq-Mars och andra modelejon och använde rikets skickligaste frisör. Dag och natt grubblade han på hur han skulle kunna återeröfra sitt fädernerike, men under tiden blef han invecklad i den ena kärlekshistorien efter den andra och lefde sitt lif à la mode. I tre dueller dödade han sina motståndare, och i två blef han själf sårad. Dueller voro på den tiden till den grad på modet i Frankrike, att på Ludvig XIII:s tid de adelsmän, som blefvos dödade i duell, voro långt flera än de som föllo i krig. Hvad han för öfrigt hörde om Europas civilisation kunde knappast imponera på honom. Han hörde, hur vid Concinis begrafning pöbeln hade slitit hjärtat ur likets bröst, stekt det och ätit upp det. Han hörde, att Concinis änka, marskalkinnan d'Ancre, hade blifvit bränd på ett torg för "trolldom och judaism". Han hörde, och såg förresten också, hur de olika församlings-korporationernas religiösa processioner inte kunde mötas på gatorna utan att komma i slagsmål, "för banérets ära". Och han såg med sina egna ögon, hur Parlamentets och Räkenskapskammarens ledamöter kommo i vildt slagsmål angående försteget i Notre-Dame den dag, då Ludvig den Rättvise utnämnde jungfru Maria till Frankrikes speciella beskyddarinna. Visserligen hade hon redan förut blifvit utnämnd till det Habsburgska husets protektris. Men i världshistorien är det inte lönt att fästa sig vid småsaker. Det är därför inte heller värdt att fästa sig vid att en man, som hade offrat mycken tid, intelligens och arbete på att lära en häst några af de enkla konster, som hvilken cirkushäst som helst gör nu för tiden, något år på sextonhundra-trettitalet blef bränd för trolldom tillika med hästen.

Det är kanske inte heller värdt att fästa sig vid att Zagachrist blef kär, eller att kanske snarare en skön dam i Paris blef kär i honom. Damen hette fru Saulnier och var hustru till ett parlamentsråd. Damen var några och tjugu år och parlamentsrådet några och sextio; och Zagachrist var ungefär jämnårig med damen. Han skänkte henne strax i början af deras förbindelse den abessiniska statskassans sista diamant. Då den gråullige för detta finansministern trots sin fingerfärdighet i kortspel inte alltid kunde fylla luckorna i den kungliga budgeten, gaf parlamentsrådet Zagachrist med varm hand allt hvad hon kunde spara ihop af sina hushållspengar. På detta sätt kunde Zagachrist i mer än fem år lefva anständigt och i ensamheten hängifva sig åt sina drömmar om att återeröfra sin faders rike. Han hörde för resten aldrig några nyheter därför. Postgången var förmodligen något oregelbunden.

Men mot slutet af sextonhundra-trettitalet började herr parlamentsrådet Saulnier bli arg. Hans hustru brast allt för ofta i den älskvärdhet hon var skyldig att visa honom, hennes utgifter växte fantasiskt, och hans vänner hade fått en otreflig vana att i hans närvaro tala om morianen. Herr Saulnier visste, att Zagachrist hade en alldeles märkvärdig tur hos damerna och började i tyshet undersöka saken. Och då morianens beskyddare, den store kardinalen, låg sjuk och nästan maktlös i en aflägsen småstad, passade herr parlamentsrådet på att låta häkta morianen Zagachrist och inspärra honom i det hemska fängelset Châtelet.

VI.

Negern Sambo Petrus, som vid sin herres fängslande hade varit nog dåraktig att göra våldsamt motstånd, blef ihjälstucken af en representant för rättvisan. Schakalen Benjamin, som redan hade öfverskridit den vanliga åldersgränsen för sin art, blef vid samma tillfälle ihjälsparkad af en annan polis.

Zagachrist satt ensam i sitt fängelsehåll och fick inga bref hvarken från Abessinien eller från madame Saulnier. Och med döden i hjärtat drömde han om sina faders land kring den ormslingrande Blå Nilen.

Men då hans process sent omsider företogs, iakttogos alla de formaliteter som lag och rätt och ansändighet kräfde. Allmänna åklagaren förhörde honom stående och med blottadt hufvud, medan Zagachrist — som kunglig person — satt i en förgylld stol och med hatten på, men med döden i hjärtat. Och innan ännu målet hunnit bli så utredt, att någon dom kunde afkunnas, dog han i fängelset af en pestartad influensa, som det året härjade i Paris.

Men två dagar efter hans död, innan man ännu hade hunnit begravva honom, anlände en ambassad från det fjärran Abessinien. Den hade följt furstens spår öfver Jerusalem och Rom till Paris, och en af munkarna från det abessiniska klostret i Jerusalem medföljde som tolk. Ambassaden medförde den underrättelsen, att den falske "Salomos ättling" som hade inkräktat Hasse Jakobs och Zagachrists tron, hade blifvit mördad på anstiftan af fredspatriarken Abba Salomo, som kort därefter själf hade dött af ålderdomssvaghets, och att Abessinien nu längtade efter sin rättmätige konung, Salomos ättling Zagachrist.

Amerikas store roman- tiker.

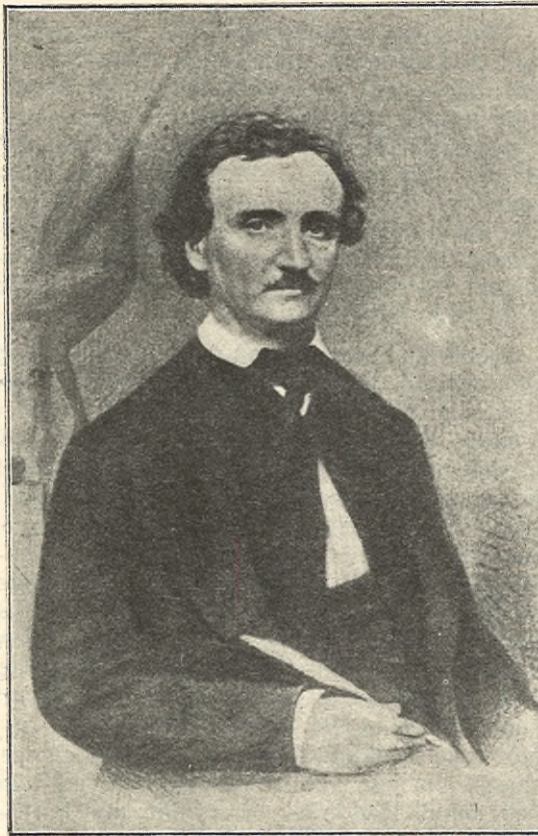
En märklig Poe-monografi.

Gunnar Bjurman, Edgar Allan Poe. En litteraturhistorisk studie. Gleerupska Universitetsbokhandeln.

En af årets mest uppmärksammade gradualafhandlingar på det humanistiska området, Gunnar Bjurmans stora Poe-monografi, förtjänar att bli känd långt utom fackkretsar, detta icke blott på grund af den synnerligt intressanta framställningen utan och därför att vi hittills här i Sverige fullständigt saknat litteratur på området och därför att arbetet företer en rikedom på anknyningar till engelsk, fransk, tysk och svensk litteratur.

Säkert är det endast ett fåtal svenskar, som mött Poes namn i annat sammanhang än i Viktor Rydbergs geniala översättning af "Korpen" eller i en samling detektivberättelser, bland hvilka Guldbaggen och Mordet vid La rue Morgue förekomma. Och dock borde just "Korpen" med sin hemska och gripande skönhet vara ägnad att väcka intresse för en diktare af så säregen art som Poe. Enbart hans underbara versteknik måste ju fånga intresset hos den, som har sinne och öra för rytmens välljud. "Korpen" borde, synes det mig, naturnödvändigt ha drifvit till läsning af "Annabel Lee", "To Helene", "Lenore" och "Ullalume" i original.

Så har det emellertid inte gått. Det är endast inom en liten krets svenskar, mest diktare, som Poes lyrik blifvit uppmärksammas och intresse förefunnits för hans tragiska lifsöde. För åtskilliga svenska skalder har han emellertid, såsom doktor Bjurman uppvisar, haft stor betydelse, exempelvis Rydberg, Fröding och Strindberg. Med intresse följer man författarens undersökning af den verstekniska linjen, som, utgående från Schillers "Das Lied von der Glocke" binder samman Poes "The bells" med Rydbergs "Klockorna" och

Edgar Allan Poe.

"Den nya grottesången", den sistnämnda ansedd såsom det tekniska mästerverket inom Rydbergs moderna verskonst, samt — om än endast indirekt — med den Frödingska dikten. — En sådan rangplats inom modern diktning tillmäter Strindberg Poe, att han förutspår, att "nästa tidevarf blir E. A. Poe", och i Reconvalescentia talar Fröding i dikten E. Poe om denne författare såsom

"den bäste strängen
i den begynnande orkestern".

Bland nu levande skalder, som skänkt oss goda översättningar af Poe-dikter, märkas Anders Osterling (To Helene och Coliseum i Fränder och främlingar) och Birger Mörner (Annabel Lee). I Stockholms Dagblad har Sigrd Lidströmer publicerat förträffliga översättningar af en hel del dikter af Poe.

Så levande står väl Poes diktning för hvar och en, som stannat inför den, att det är med något liknande häpnad man erinrar sig, att nästan sju decennier förflutit sedan skaldens bortgång. Själva de yttre dragen i Poes lif berör dr Bjurman mera flyktigt, då han anser dem tillräckligt kända, men i stället ger han oss en djupgående och utomordentligt intressant skildring af Poes personlighet, lagd så, att den kastar ljus öfver hela hans diktning. Många mörka blad finns det i geniets lidandeshistoria, men knappt något, som är så ägnadt att stämma till vemod och medkänsla som historien om denne amerikanske diktare med sitt olyckliga arf — fadern var en drinkare, modern en klen och bräcklig varelse, som dog i lungsoth — och sin konstnärliga utrustning "som inom sin art stod fullkomligheten så nära, som det gärna tänkas kan." (Bjurman). Hur väl förstår man ej, hvilken dragningskraft han utöfvat på en Fröding!

Ut från Poe-gestalten och undersökningen af denne författares diktning och litteraturkritik, hvilken senare verksamhet förtjänar särskildt beaktande, då Poe såväl inom poesiens som prosans område framlagt originella och mycket fruktbara synpunkter, vidgar sig framställningen till en öfversikt dels af den amerikanska litteraturen på Poes tid, dels af den romantiska diktningen under 1800-talet. Utförligt sysslar författaren med skräckmotivet, naturligt nog, då det just är ett af de romantiska drag Poe i så hög grad representerar. Säkertligen är dr Bjurmans klarläggning af de oerhördt sammansatta själs-

fenomen, som vi kalla tvångsföreställningar och tvångstankar, något af det grundligaste och vederhäftigaste vi på detta område äga i svensk icke-medicinsk litteratur, och en sådan klarläggning är nödvändig för att man skall fatta det grymt tragiska i att en ande som Poes kan låta sig besegras af "the imp of the perverse" — den brottsliga impulsen.

Representerar Poe i det stora hela äktromantiken, så förefinnas dock djupgående olikheter mellan honom och anhängarna af denna litterära riktning. I bokens centralparti, kapitlet "Poes diktvärld", något af det vackraste och djupaste i nyare svensk litteraturforskning, uppvisar dr Bjurman bl. a., hur Poes diktning genom sin fullkomliga saknad af sentimentalitet, sitt lugn och sin klarhet skiljer sig från flertalet romantikers. Man instämmer i författarens ord, att Poes stränga manlighet framstår dubbelt imponerande, när man betänker, att knappt någon af romantikerna så som Poe "känt tyngden af varats ofrånkomlighet". Den romantiska ironien, som hjälpte så mången att höja sig öfver lifvets och dödens ve, var Poe främmande. För honom var, såsom Strohl uttryckt det "die Grösse des Alles so furchterlich und überwältigend, dass sie wie Donner aus den Unendlichkeiten niedersürzt." Och dock ägde han romantikerns tro på en Gud och på odödlighet, "God help my poor soul!" voro hans sista ord.

Det är visserligen sant, att äfven med en så förträfflig vägledare som författaren af Poe-monografien, studiet af E. A. Poes lif och diktning kräver mognadt omdöme och lifserfarenhet, men det arbete jag här velat erinra om, är så rikt icke blott på allmänt-litteraturhistoriska utan äfven på rent allmänt-mänskliga synpunkter, att hvarje studieintresserad ung människa torde ha mycket att hämta därur.

MARIE LOUISE GAGNER.

Isono.

AF EMMY GUSTAF-JANSON.

DET ODSLIGA LANDSKAPET SOF I middagshettan, ett stycke sydafrikansk stäppmark, trädlös, ökenartad, med långa, enformiga hvilande linjer under en molnfri, metallblank himmel. Den lilla missionsstationen, som med sina grönskande kullar och lummiga planteringar låg där lik en oas i öknen, tycktes sofva äfven den. Inte ett levande väsen syntes utanför de välbyggda husen, och knappt en vindfläkt rörde aprikos- och fikonsträdens blomtyngda grenar.

Men i ett af rummen innanför den breda verandan satt en ung flicka med hakan stödd i händerna. Hon sof icke. Öfver det rundkindade ansiktet låg ett spändt och ansträngt uttryck, den kullriga, envisa pannan hölls rynkad i tankemöda. Där fanns på bottnen af hennes vidöppna, ljusblå ögon ett litet stänk af fanatism, en trånsjuk glimt af hängifvelselust, men det ärliga, äktsvenska flickansiktet talade på samma gång om en god portion sundt, praktiskt bondeförstånd.

Hon satt och funderade under dagens hettaste timme. Brokiga tankebilder drogo förbi hennes syn, men inom kort smälte de allid oföränderligt samman till en enda: uttrycket för den sedan länge förhärskande känslan inom henne, hemlängtan.

Öfver ett år hade hon varit på stationen, en evighet, tyckte hon själf, och med hvar dag växte saknaden efter hvad hon förlorat och åtrån till det hon lämnat och plågade henne nästan som en sjukdom. Skulle hon någonsin få komma tillbaka till Sverige, till hemmet, till sina egna?

Vid den punkten stupade hon oefftergiftigt på en annan fråga, en stor och anklagande

undran: Hvad var det, som en gång dref henne bort? Inte gick det längre att söka inbilla sig själf, att hon, den lilla småskolelärarinnan där hemma i Helsingland, känt de stackars hedningarnas skriande andliga nöd nere i Afrika så tungt och uppfordrande ansvarsfullt, att det tvungit henne kasta alla egna intressen och lämna de hvita vildar, hon fått i sin vård, för att ägna sig helt åt de svarta. Ah, nej, i själfva verket hade hon nog ganska litet tänkt på dem. Andra och närmare röster var det, som kallat. Det hade stått för henne som något så stort och eftersträfvansvärdt att få offra sig själf, likgiltigt för hvad, bara att få gifva sig hän, med allt hvad hon var och allt det hon ägde, åt något eller någon, som ville taga emot. Och så blef det missionen.

Däruppe i sin aflägna hembygd hade hon kommit att tillhöra ett litet sällskap frikyrkliga, som arbetade för att ekonomiskt understödja missionsverksamheten bland infödingarna i Sydafrika. Det var i denna krets hon en vacker dag upptäckte, hvad hon sedan älskade att betrakta som sin kallelse. Och när den väl blifvit klar för henne, stod hon icke till att hindra. Hon ville och skulle bringa hedningarna sitt offer.

Där var intet ringa motstånd, som mött från föräldrars och vänners sida, men med en envis, outtröttlig ihärdighet hade hon slulligen lyckats drifva sin vilja igenom och efter ett års beredelsekurs af missionsstyrelsen sändts att verka som lärarinna i en nyupprättad skola för zulukaffernas barn.

Det blef ett offer, och i början njöt hon det i ett slags blundande berusning, som smakade hon för första gången livets starkaste lust... Men det dröjde icke länge, innan där blandades andra kryddor i den bitterljuftva brygd, hon iskänkt åt sig själf, något som kom henne att finna smaken väl stark och måttet allt för rågad. Hon började undra, om inte offret i alla fall varit för stort.

Hvad som gifvit det så lidelsefullt åtrådda dessa oväntade och misshagliga proportioner var främst af allt hemlängtan. Den hade kommit smygande öfver henne som en blid och vemodig saknad, hvilken snart vuxit ut till brännande önskingar och pockande kraf. De sargade hennes innersta och lämnade kvar en ständig smärta som af blödande sår.

Där hon nu satt i det tysta huset och såg öfver blommande fruktträd, bakom aloe och taggig akasia, den blågröna slätten draga fram mot en vikande horisont, drömde hon sig en annan tafel, en älfdal inom ringmuren af snöhöljda berg. Det skar till i henne, hvasst och snabbt som efter ett knifsting.

Ah, att få se det landet åter, om också bara för en enda dag. Att få resa därigenom, vore det än för att strax vända bort igen!

Hon skulle vilja stå ensam på plattformen, när låget susade in i sjumilaskogar eller ut öfver flodernas forsande stup — och hon skulle vilja skrika, skrika högt midt i bruset och dånnet och hjulskramlet... Alldeles som då hon var barn och brukade springa ned på älfbron, när det stormade som värst. Då stod hon där och höll sig fast i det murkna träräcket, medan vinden slet i hennes kläder och hår. Hon såg ned öfver älfven, där de bråkande stockarna trängdes i timmerrännan, under vattnets strida lopp, hon såg ut öfver landskapets stormpiskade träd, öfver vägarernas hvirflande damm och upp mot himmelens jagande skyar. Och så öppnade hon munnen på vid gavel och skrek med sina lungors fulla kraft, bara för lusten att vara med bland allt det, som fått röst och rörelse, lif och fart i dessa naturens uppslupna glädjestunder:

"Ah..."

Hon dolde ansiktet i händerna och slöt ögonen. Bilderna från hemlandet trädde fram, trängdes ihop inom minnets ram, suddades ut och följdes af nya i oafbruten ordning.

Barndomshemmet, den gamla helsingegården med sin utsirade förstuvast; far på åkern, mor vid den öppna spiseln, där elden flammade; sykonen vid läxor eller lek, hon själf med i ringdans rundt julgranen inne i salen med midvintermörkret rufvande utanför... Helgdag — högtid. Skramlande fordon uteffter alla vägar, svart af folk på kyrkbacken. De gamla spikbeslagna kyrkdörrarna öppnas på rostiga gångjärn; där slår emot henne den andaktsfyllda, högtidsmåttade stämningen från gångna fider. Med blommor och grönt är där siradt, när blommor och grönt kläda marken. Tända ljus blinka med gula lågor i skumma vintertidag... Skolhuset borta i fallungen! Småbarnen komma pladdrande uppför den fjärade trätappan; de stampa af sig snön och klampa in. Barrvedsbrasan sprakar i kakelugnen, isvegetationen på fönsterrutorna slår ut i praktfulla röda blommor vid eldskenets flammande reflexer. Där blir så mycket att höra, de små ha så otroligt intressanta saker att berätta. Ögonen lysa i det ljusa, trubbnosiga lilla ansiktet på Kristoffers Per, då han förfäljer, att "nu har surhöna fått kellingar" och Anna från Jakopas söker efter ord för att uttrycka sin glädje öfver det nyfödda fölets eller den brokiga kalvens häpnadsväckande prestationer... Och lektionerna, de första stapplande stegen på en primitiv och blygsam kunskapsväg: "a ljuder som a, och två gånger två är fyra, och Gud är god"...

Så lätt och klart det hela, så ljukt och varmt, hemvandt och förtroligt! — —

Hon lät händerna sjunka i knäet och såg åter ut genom det öppna fönstret. Ögonen mörknade, där kom något skrämtdt och vildt i de vidgade pupillerna.

Nu... här...

Främmande och underligt alltsammans, mörkt och hemlighetsfullt som det okända — det man inte förstår och aldrig skall lära förstå!

När hon tänkte på människorna, de sällsamma varelserna, för hvilkas skull hon kommit dit, syntes det henne som sökte hon blicka in i urskogens gröna dunkel och hörde det mystiska suset från dess djup, de odefinierbara ljuden af levande rörelse och spirande växt, uttrycken för en mångfusenstämmig tillvaro, hvarom hon ingenting visste. Hon spände hvarje nerv, som hade hon velat aflyssna pulsslagen af det lif, som leddes innanför kraalens skyddande inhägnad eller förnimma de irrande tankarnas gång under de svarta ullhåriga små hufvuden, som lutade sig samman öfver lärobokens bilder. Det lyckades henne icke. Aldrig fick hon något grepp om dem. Främlingar voro och förblevo de, dessa hennes svarra bröder, som hon skulle frälsa ur fördärfvet och leda till det enda fadershuset på den enda väg, missionärerna trodde att där gafs — deras egen.

De följde henne icke, inte ens när de försäkrade det som ifrigast. De kunde inte följa henne. Långt borta voro de och fångna i egna föreställningar, om hvilka hon inte ens förstod att bilda sig ett begrepp. Förfädernas andar drogo dem till sig. De fruktade sina egna döde. Och med rätta, tänkte hon, ty makt hade dessa öfver de efterlevandes själar. Traditionens makt band dem; blodets röst talade.

Väl syntes de stundom lyssna till förkunnelsen om den nya läran; där voro ju också de, som villigt omfattade den. Men ändå... På bottnen af hennes ärliga själ dröjde alltid ett tvifvel. Hade de verkligen förstått? Var det inte tänkbart, att dessa proselyter i sina hjärtans oskuld förblandade de inlärdade begreppen om Gud och Jesus med de nedärfda om Ulukko och Unkulunkulu, förfäders förnämsta gudar.

Bakom den tanken väntade en försättlig fråga: Om så vore — hvad ägde det egentligen för betydelse?

Hon kom åter att tänka på sina små elever från skolan hemma i Helsingland och kunde därvid ej afhålla sig ifrån att ånyo uppdraga jämförelser. Deras gudsbegrepp hade utan hvarje tvifvel ledt sitt ursprung från altartaflan i sockenkyrkan. Gud var för dem identisk med en hvithårig och långskäggig, betydligt barsk gammal herre, som på den målade duken syntes, iförd en veckrik mantel, sitta på ett ulligt moln och stöda sin sandalklädda fot mot en fritt i rymden sväfvande jordglob.

Var verkligen skillnaden i uppfattning så oerhördt stor, och betydde det ens något under hvad form och namn en liten människosjäl dyrkade det högsta väsendet?

Hon ryste till, förskräckt öfver sina egna funderingar. Så fick man ju inte tänka — det var synd...

Synd, ja! — Isono.

Det främmande ordet tvang sig på henne. Hon uttalade det högt utan att veta det, gång på gång.

Hon erinrade sig ha hört dess historia för länge sedan — ty ordet hade en historia — och började grubbla öfver den.

När missionärerna först kommo till platsen, hade det främmande tungomålet, en art af Bantuspråken, vållat dem stora svårigheter. Detta så mycket mer som där saknades icke blott ord utan också begrepp, som täckte deras läror. Sålunda fanns där intet som helst uttryck för synd. Både begreppet och ordet måste skapas. En förslagen missionärshjärna fann på Isono. Det var zulukaffernas namn på en liten röd blomma, någon slags erikacé, mycket allmänt förekommande. Infödingarna hade upptäckt, att där den visade sig i deras majsåkrar, trufdes icke säden utan vissnade bort. De trodde, att den lilla blomman var skadlig, att den dödade majsens, som de sade, och hatade den därför. "Isono, ett ondt som dödar" — hvar gafs väl ett lämpligare uttryck för synd! Ordet var funnet, och missionärerna kunde tryggt gå vidare i sin förkunnelse.

Men den unga flickan skakade på hufvudet vid minnet af denna tidiga episod.

Isono — synd! — Det var ju inte alls sant! Den lilla oskyldiga blomman, inte skadade den majsens, inte förmådde den döda något som helst levande. Det var bara så, att den i sin anspråklöshet växte och frodades på ofruktbar mark, där ingenting annat kunde finna näring och lif. Var det synd? Hvarför skulle det betraktas som ett ondt, det som mödosamt spirade ur stenbunden jord, det som blomstrade i öken-sand?

Tankarna jagade hvarandra innanför hennes hefta panna — främmande tankar, som hon inte rikigt förstod reda ut, tycksamma frågor som hon inte vågade besvara.

Var det männe inte större synd att vilja skörda majs ur stäpplandets sterila jord eller vänta att finna fikon på tistlar? — —

Solen stod ej längre så högt på himmelen, och luften hade blifvit mindre het. Öfver den ödsliga slätten drog reflexen af lif vid de snedt fallande solstrålarnas lek under skimrande färgspel och växlande linjerörelser.

Kafferbarnen kommo in på missionsstationen under skrik och skrat. Timmen för aftonlektionen var inne. De små svarta grimaserande ansiktena blefvo synliga nedanför verandan. Ogonhvitorna lyste ur skuggan, och de blottade tandraderna blänkte.

Barnen voro allesamman iförda röda skjortor, en skänk af välmenande missionsvänner i Sverige. På hvarje plagg hade vid afsändandet fästats pappersremor med präntade bibelspråk. Och dessa ovanliga garneringar sutto ännu kvar. De små hedniska mottagarna buro dem gladeligt med samma slags omedvetna pietetslöshet, som de kristna gifvarne lagt i dagen. Där de smidiga bargestaltern i sina granna, textade skjortor nu klängde upp på verandäracket eller hängde sig fast vid det utskjutande take, liknade de i påfallande grad brokiga julgranskarameller med påsatta deviser.

Den unga lärarinnan hade rest sig upp och gick skaran till mötes. Hon stannade i dörren och såg på den rörliga gruppen. Öfver hennes ansikte drog ett leende, varmt och oändligt sorgset på en gång.

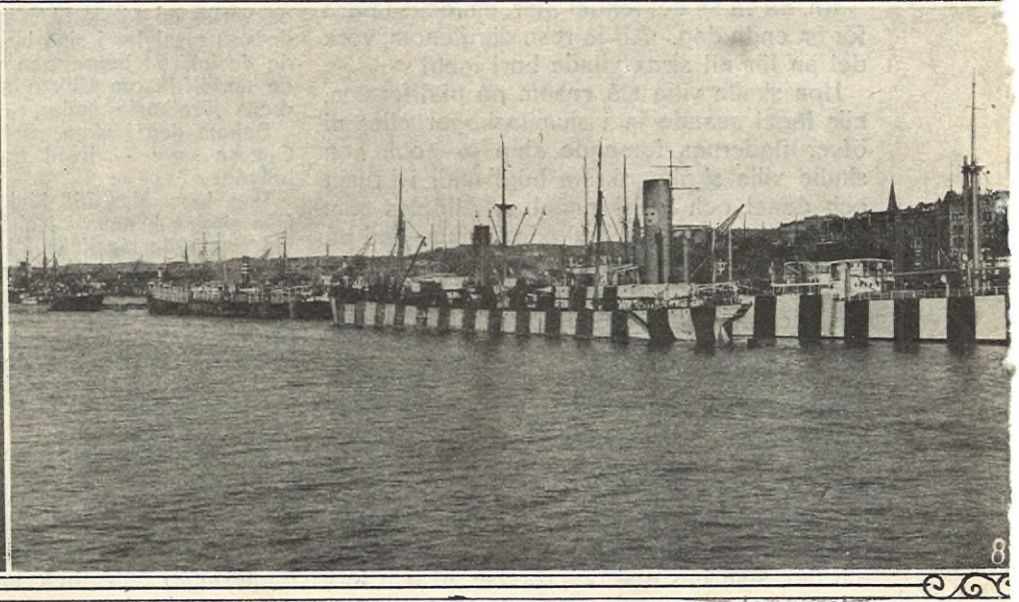
"Stäppmarkens röda lung", tänkte hon. Isono..."

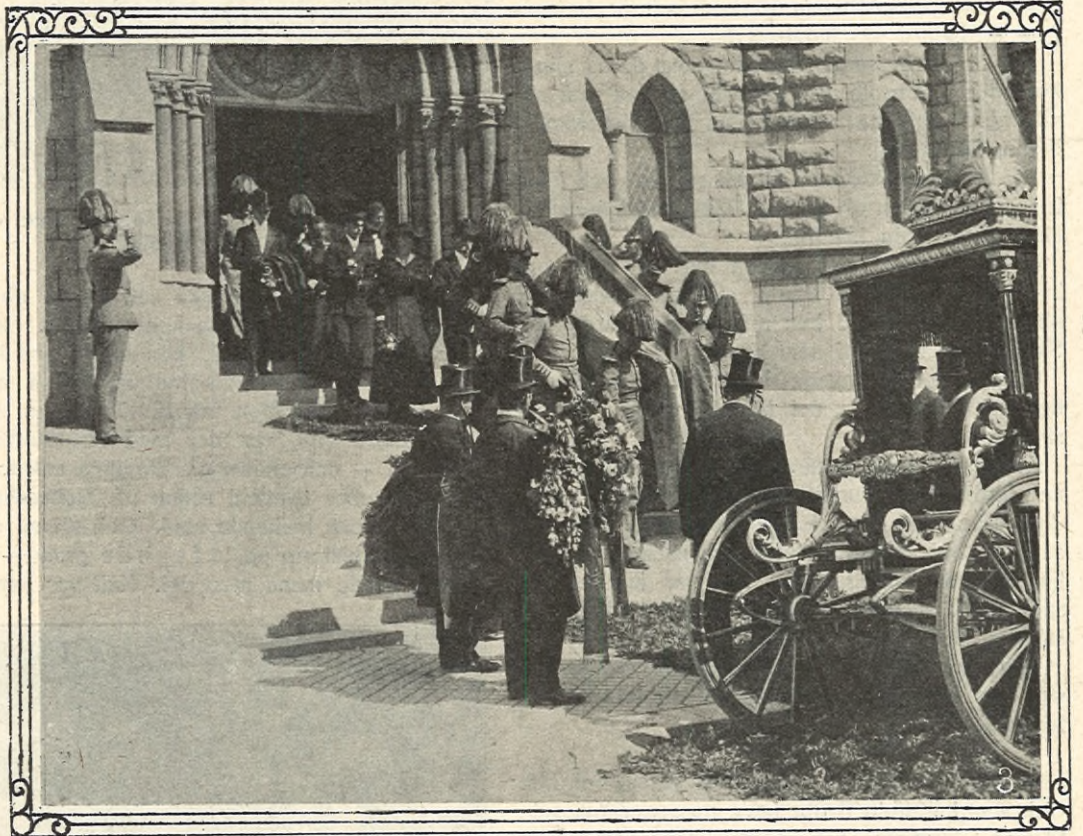
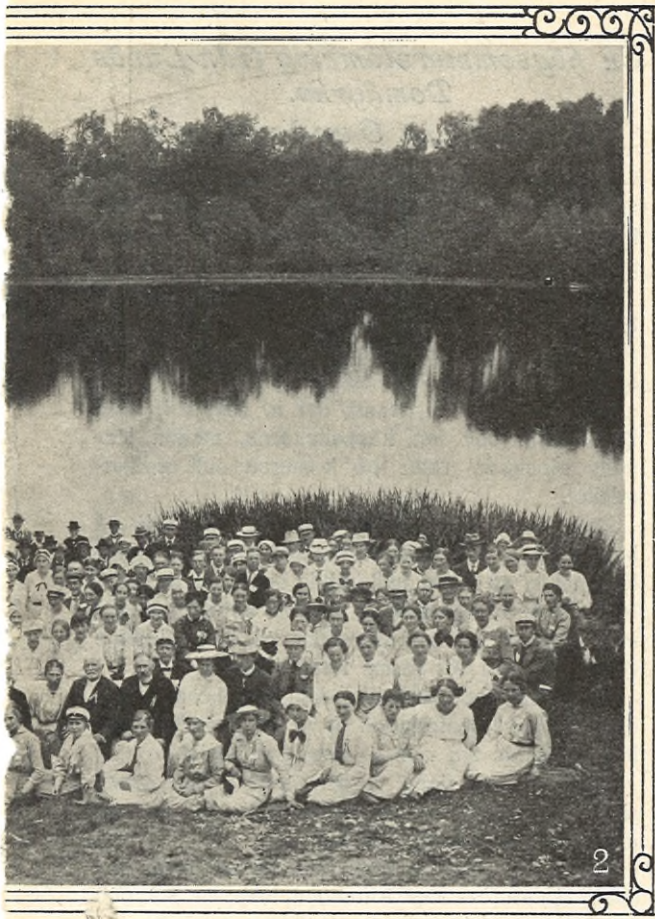
Ur sommarens

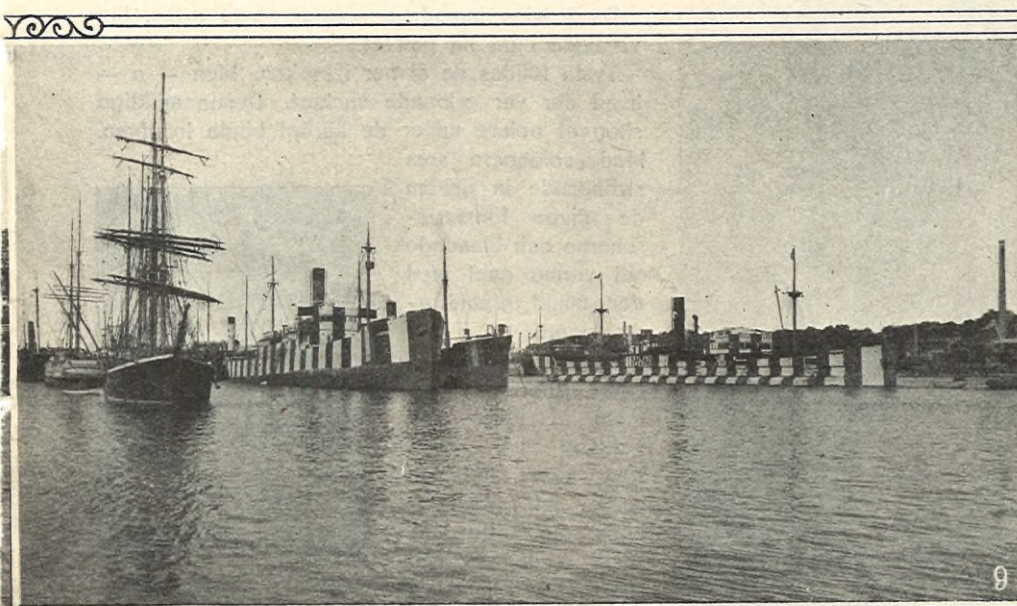
1. o. 3. Från öfversta
begrafning. Vänstra b
de öfriga närmast sö
Algård vid utträdet
jordfästningen. Högra
af åtta fortifikationsol
till likvagnen. 2. De
sarna i Orkelljunga d
der ur svenskt somma
till middagen. 5. En
för sommarstugan. 10
bottnen pröfvas. 11. I
rökeri i Norrland. Fis
der inuti skjulet och
granris. 6. Lindblomm
legården. 7. Maraton
bild från den nyss tillä
kan. 8. o. 9. Några af
lända lejdångarne. De
i röda och hvita fält.
2. J. Cöster foto. 3, 4
4, 5, 10, 11. J. Edg
Bäcklund foto. — —

dagskrönika. ::=

Öjtnant H. E. Smitts
 Bilden: änkefru Smitt,
 ämnen och pastor Nils
 Oscarskyrkan efter
 bilden: Kistan bäres
 ficerare från kyrkan
 kyrkliga ungdomskur-
 en 3-8 juli. - Bil-
 rllif. 4. Fisken rensas
 ten frukostrisp utan-
 . Den härliga sand-
 ett typiskt böcklings-
 ken upphänges i ra-
 ökes underifrån med
 orna skördas i Hum-
 nästaren G. Kinn, en
 ndalupna idrottssvec-
 de till Göteborg an-
 ras sidor äro målade
 - 1. O. Ellqvist foto.
 5, 7. E. Holmén foto
 en foto. 8, 9. Anna

Ferier.

I. Kandidaternas bröllopsresa.

HAN AR STOCKHOLMARE OCH HETER Bertil Hermans, medan hon ännu för två dagar sedan kallades Regina Röding och är hemma från Rödagård vid Indalsälven.

Det är ett år sedan ungefär, som deras stigar korsades i Uppsala, för att efter ett par små afvikningar slutligen sammanlöpa på äktenskapets lugna, jämna väg.

Ja, om vägen kommer att bli så lugn och jämn får väl framtiden utvisa och läsaren själf bedöma efter denna lilla historia.

Det hade inte varit många om och men, om hvar ett bröllopsresan skulle ställas. Stockholm kände han, Norrland hon och så gick färden till Skåne, som ingen af dem kände.

Och grundligt ämnade de ta saken — grundligt och lärorikt — det höll isynnerhet Regina styfvt på.

Redan på andra lysningsdagen fann Bertil henne fördjupad i Turistföreningens Skåne, Lunds domkyrka som hon skrivit efter från Gleerups samt en bok om Kulturhistoriska museet af Karl. För se kulturhistoria, det var just hennes specialitet. Och hon ämnade visst inte ligga på latsidan, därför att hon gått och gift sig.

Nåja, om detta hade nu Bertil sin mening för sig, som han inte brydde sig om att tala om på förhand.

Dagen hade varit mer än lofligt gassig och het. Och som halfdöda flugor hade passagerarna suttit inne i kupéerna och hängt i korridorerna. Den enda glädje Regina fått utaf hela resan var, att äfven de voro så slöa, att ingen människa kunde ta dem för nygifta. För nygifta på tåg hade alltid varit det värsta hon visste.

Ja, inte precis de nygifta, utan de andra människornas sätt att se på dem.

Nej tack, en sådan profanering ville hon santerligen inte vara med om.

— Nå-å, sade Bertil efter en lång stunds tystnad, strax innan tåget kom in till Lund — gud hvad han var lycklig att den evigt långa natten och dagen äntligen fått ett slut — hur långt kom du egentligen i boken om Skåne?

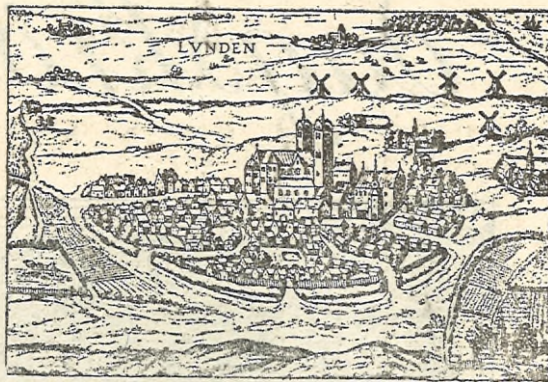
— Å, häna inte du, ett muntert leende spelade fram i munvinklarna kring hennes friska, frestande läppar, jag läste både om att uppsvensken föreställer sig landet som en enda pannkaka — utan sylt — och att skåningen är "dryg, själf-rådig, ofta rent af misstänksam mot främlingen", hvilket ju inte blir vidare trefligt för oss, men vi reder oss väl. Man får ta dem med lämpor, kan jag tro. — Jag antar att vi, när vi kommer fram till station, på något försiktigt sätt får ta stadsbudet ryggrån, så att han inte kommer sig för att kila ifrån oss, innan vi hunnit lägga beslag på honom, fortsatte hon.

Det nästan retade honom att se henne så säker och munter och frimodig. Nog hade det väl varit bra mycket bättre att de på bröllopskvällen gått upp till den lilla sätern, till Spikbodarna som låg på Mullfjället ofvanför Rödagård och stannat där ett par dar innan de rest söderut, men det hade Regina alls ej velat höra talas om. Några sofobiljetter hade inte stått att uppdrifva och en half dag och en natt och ännu en dag hade hon varit hans utan att han vågat se på henne, så som han ville.

När de trädde in genom den vackra södra portalen.

Idun

Lund eller Lynden var sedan niohundraålet en rik och lockande stad.

Aldrig i sitt lif hade han sett en så oberörd varelse som Regina sedan hon blef gift. Inte ett ögonblicks otålighet hade han märkt hos henne och inte den minsta längtan att få bli ensam med honom. När hon talade till honom, bland alla människorna, var det med en skolfrökens torra röst — och endast om likgiltiga saker. Som att Lund, eller Lynden, redan på niohundraålet var en rik och lockande stad. Och att nu skulle de studera historia på lefvande grund — hvad hon nu kunde mena med det. Kall var hon och

Midt framför Jätten Finn stannade de.

hjärtlös — om han bara kunde begripa hvarför han giff sig med henne. Han kände den innerligaste lust att få ta henne i axlarna och skaka henne så mycket han orkade.

Inte skulle han glömma sin bröllopsresa så länge han lefde, det var då säkert.

— Nå, så ändte-ligen stannade tåget!

Regina hade suttit och sett på honom i smyg, där han stod ute i korridoren och såg så manligt bister ut under solbrännan, och hon försökte inbilla sig själf att hon inte förstod hvarför han

Medan stegen tonade genom hvalfven.

En högsommarstämming från Lunds Domkyrka.

Af Hedvig Svedenborg.

var så nervös och på så dåligt humör. Och det var inte utan att när de kommo ner på plattformen, det for som en lätt blekhet öfver hennes varma, rosiga drag.

Ensam med honom, i en vildt främmande stad! I det ögonblicket ångrade äfven hon, att de inte stannade uppe vid Spikbodarna — där var hon åtminstone hemma hos sig.

— Vi gå väl till Grand, det är närmast, sade Bertil kallt och tog kappsäckarna, medan Regina plockade reda på kameran och smågepocket.

Hade han bara vändt sig om och sett på henne då — sett hennes blekhet och lite hjälplösa blick, så hade allt blifvit bra med detsamma. Då hade spänningen smält och beskyddaren inom honom vaknat, äfvensom all den oändliga ömhet han bar för henne i sitt hjärta.

Men med långa steg gick han före henne öfver den vackra planteringen fram till hotellet, där han beställde två rum — hvar som helst.

Dagen därpå finna vi dem inne i den svala, skumma domkyrkan, där sommarvärme och sol aldrig förmå tränga igenom.

Helt hvita voro de båda och krönta med studentmössorna — det formligen lyste af sol och ungdom om dem, när de trädde in genom den vackra södra portalen, som tungt slöt sig bakom dem.

Men den lilla damen som satt där inne i skymningen med sin stickning bredvid bordet med vykortet och böckerna, undrade på att ett par unga människor kunde se så stela och allvarliga ut.

Att ett ljuslätt flickansikte, under ett gyllene hårburr och med den hvita mössan till kunde te sig så rent slockadt; att en lång och reslig man, mörk och brun som en indian, kunde gå så likgiltig vid sidan af det där lilla ljusa fladdret.

— Nej, de där måtte vaknat på galen sida, tänkte hon och fortsatte med sin stickning, medan de båda kandidaternas steg tonade bort under hvalfven.

Då och då utbytte Bertil och Regina en liten dödfödd tanke om hur illa man i grunden farit fram med detta gamla härliga konstverk. Där fanns detaljer som voro rent betagande — men helhetsverkan var dock svag.

Och där uppe i koret, mellan de gamla mörknade munkstolarna och den väldiga sjuarmade ljusstaken försökte sig Bertil på ett litet skämt öfver att de heliga fäderna på trettonhundraålet tydligen voro äkta darwinister. Det kunde man se på skulpturerna där till höger vid trappan, som ledde upp till stolarna. Det var ju en apmänniska, som lekte med sitt lilla apbarn.

Då Regina ingenting svarade, föllo orden likt visnade blad till golvet.

Tysta följdes de åt ner i kyrkan. Men — o — hvad där var gripande vackert. Denna mäktiga skog af pelare under de härligt böjda hvalfven. Med soldagern som strömmade in genom de djupa fönsternischerna och blandade sitt varma guld med den mjukt grämmande dagern.

Det strömmade emot dem en harmoni af linjer som verkade på sinnet som den ljufvaste musik. Inför den anblick som mötte dem, smält allt jordiskt smågnat — alla dumma misshälligheter bort.

Mellan de gamla mörknade munkstolarna och den sjuarmade ljusstaken.

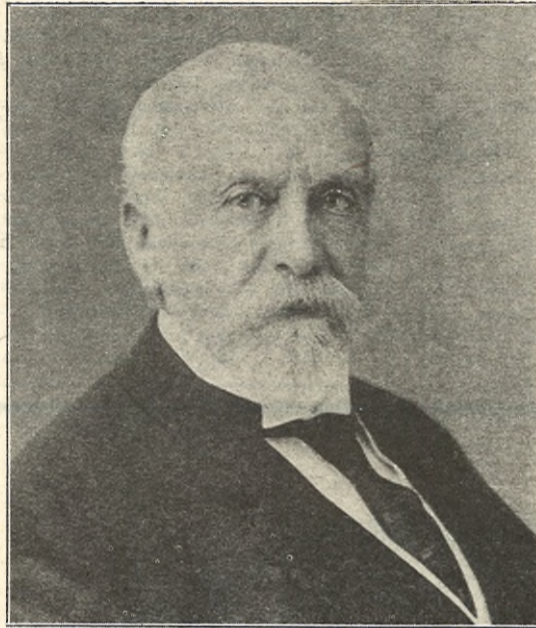
En fest i Röda Korsets hufvudstad. ❀

Några intryck från hyllningen i Genève för M. Gustave Ador, Röda Korsets president och det schweiziska förbundsrådets nylagda medlem.

(Bref från Iduns korrespondent därstädes).

DÅ SALUTEN LJÖD I GÅR FÖRMIDDAG, drogo säkert de flesta invånare i Genève en lätnadens suck. Och säkerligen kunde nära nog hvarje skolbarn säga hvad denna för Genève så ovanliga demonstration betydde. M. Gustave Ador är vald! Lefve den nye medlemmen af förbundsrådet! Sanningen att säga var det ej många som tviflat på att han skulle väljas. Men man läste ändå med tillfredsställelse extrabladdens bekräftelser: 168 röster på 219. Han hade alltså accepterat att påtaga sig en utrikesministers stora ansvar. Och i dag är hela staden i feststämning. Flaggor vaja från så godt som hvarje fönster; de schweiziska röda dukarna med sitt hvita kors och Röda Korsets hvita med sitt röda, Genève's rödgula fana och alla kantonernas brokiga dukar. Det är en fladdrande färgprakt emot den blå junihimmelen. Det lyser något af Orient och festglädje öfver Calvins annars så stränga stad. Hvad är det då som kommer alla dessa allvarliga borgare att till den grad lysa upp midt i näringslivets alla bekymmer? Förklaringen är ej svår att finna. Så fort namnet Ador ljuder stråla kärleken och stoltheten på så godt som alla ansikten. Hvilken lycka att just han blef vald i denna sfund! Vi äro stolta öfver honom, han tillhör vår stad, han har redan genom sitt verk i Röda Korsets tjänst gjort sitt namn älskad och ärad öfver hela världen. Men han är ej endast en känd och ryktbar man, han är långt bättre än så, han är en god och rättfrågig man, en klok man i hvars händer vi tryggt kunna lägga vår stats öden. — En man som vi älska.

Och sannerligen har väl knappast någon man i högre grad känt massans kärlek och sympati strömma sig till mötes än Gustave Ador, då han i dag efter valet i Bern återvände till Genève. En konungs intåg i sin stad kunde ej ha firats höglidligare. Timmar i förväg stodo skaror af människor fåligt väntande vid alla de gator, där festtåget skulle draga fram. Och när ändligen musiken ljöd och förridarna började skymta bröt

Gustave Ador.

jublet lös, och det mattades ej ett ögonblick så länge M. Adors högresta gestalt syntes. — Nej, detta var ej en konung, som nådigt hälsande drog fram genom folkmassan. Det var snarare en af bibelns hvitkägliga patriarker, en af dem som genom sin långa lefnad och sin stora vishet gjort sig älskad och ärad af sitt folk och till hvilken dess hopp står i farans stund.

Det finns intet af pose, intet af effektsökeri i hans lugna, nobla uppträdande. En smula böjd af sina 71 år men ännu krafffull och ståtlig skrider han värdigt framåt, allt emellanåt böjande sig ned för att hopsamla de blommor, som från alla håll kastas i hans väg. Han har redan famnen full, men han söker ändå uppfånga dem alla. Det är som han ej nämdes trampa på ett enda af de hyllningsbevis, som kastas för hans fötter. Och plötsligt påminner jag mig några ord i en tid-

ningsartikel häromdagen: "M. Gustave Ador har aldrig lämnat ut hårda tankar att göra någon bedröfvad". Så ser han alltså ut, mannen med det varma hjärtat och den kraftiga viljan. Är det underligt att folkets kärlek strömmar den till mötes, som i. o. m. ömmar för markens blomster och som samtidigt besitter så mycken styrka, intelligens och vättalighet — allt som fordras för att hålla politikens tömmar i stadig hand.

Folkets kärlek! Ja, den har väl knappast någonsin kunnat ta sig vackrare uttryck än i denna procession, där alla samhällsklasser, alla partier och så godt som alla yrken äro representerade. Här komma först stadens fullmäktige, så präster, läkare, politiska sällskap, studenter. Därpå ett helt kvinnotåg med hvita Röda Korsdukar i händerna. Det är alla medarbetarskorna i Agence internationale des prisonniers de guerre, M. Adors stora verk, som han själf grundat och hvars ledare han varit i nära 3 år. Efter dem komma Röda Korsets sjuksköterskor, skolbarn samt olika föreningar. Brefbärarnas tåg får sig en extra applåd, likaså brandmanskapet och poliserna. Nära en halffimma dröjer det innan alla passerat revy. Det är en sannskyldig 1:sta majdemonstration, endast med den skillnaden att det för en gångs skull ej demonstreras mot öfverheten utan för den.

Hvilken härlig känsla måtte det ej vara för en man att känna en sådan samling kring sig! Och hur långt bör ej den kunna nå, som så helt följes af sympati och förståelse! Det sägs, att Gustave Ador tvekat att vid sina år påtaga sig den oerhörda arbetsbördan och alla de uppoffringar (t. ex. den att lämna sin stad och en stor del af året bosätta sig i Bern) som en minister-syssla kräfver i dessa tider. Säkert komma också ansvar och bekymmer att trycka honom under denna hans nya post. Mätte minnet af denna dag, då ett helt folks kärlek och tacksamhet strömma honom till mötes, kunna uppväga alla kommande svårigheter!

VIVA BAUER-OSTERMANN.

Regina stannade midt i kryptan och såg sig om åt alla sidor, medan hon drog djupt efter andan, kinderna fick färg och ögonen lyst. Detta var det underbaraste, af människas skapadt, hon sett.

Långsamt likt en sömngångerska gled hon fram från pedare till pelare, från hvalf till hvalf, medan det stod som en sky af ljus kring hennes späda hvita varelse.

Som en legendens helgongestalt tedde sig Regina för Bertil i den stunden. Hon hans älskade, hans jungfrubrud. Han såg endast henne och hans hjärta slog så tunga hamrande slag, att han nästan väntade att de skulle gecko under hvalfven.

Då såg Regina bort mot honom, hennes strålande blick mötte hans, ett skälfvande leende bröt fram kring hennes känsliga mun, och med hastiga steg gick hon fram till honom.

I ett nu stod det så klart för henne allsammans. Det var hon som burit sig illa åt, det var hon som sårat hans manlighet — genom att vara

så där dum och själsäker under hela resan, då hon visste att han inte kunde nå henne. Och sedan, ja, sedan hade hon varit för stolt att tvinga sig till det han inte själfvilligt gaf.

Midt framför jätten Finn möttes de — båda med ett samtidigt förlåt på läpparna, som drunknade i en andlös kyss.

— Du anar inte hur jag väntat, hur jag längtat, mumlade han. Medan hon smög sig intill honom — liksom för att söka skydd.

När de kommo upp igen ur kryptan, var det inte blott det yttre ljuset som strålade om dem, utan ett inre sken af djup och stilla lycka.

Dock, hvad än Regina sedan fick lära där nere i den gamla lärdomsstaden, så inte var det den kulturhistoria som hon hade tänkt sig.

Men så var det ju också högsommar och — ferier.

Folkmassornas hyllning för Gustave Ador utanför Musée Rath i Genève.

“NU ÄR DET SOM-
MAR...”

Det är en frisk och härlig högsom-
mardag. Luften är klar och ren,
solen strålar, och på den högblå
himlen flå några lätta, hvita strö-
moln... Ute på Mälaren kommer
en ångare för god fart. Det är ännu
tidigt på morgonen, så endast några
få passagerare befinna sig uppe på
däck; bland dem en liten blåögd
tös, som sitter alldeles ensam på
en af sofforna. Det är en liten
Stockholmstös, som är 10 år och
heter Gre'a. Hon är ute för första
gången på egen hand, och det känns
förtjusande, fast nog var det lite
kusligt när »mor» för sista gången

hviskat till henne att vara en rik-
tigt snäll flicka och se'n lämnat
hennes ensam på den stora båten. —
Greta är på väg ut till landet till
några vänliga människor, som vilja
ge en liten blek och fattig Stock-
holmstös en ljus och solig sommar.

Nu närmar sig ångbåten en liten
brygga, och Greta är nära målet för
sin resa. Långt innan man lagt
till vid bryggan står hon färdig
att stiga i land. I ena handen
håller hon en liten korgkoffert och
i den andra mors fina paraply,
som hon fått låna med v.likor att
akta den riktigt, riktigt väl. —
Hjärtat klappar nog lite fortare än
vanligt, när hon hårdt hållande i
sin kära paraply går över land-
gången. »Tänk om ingen är och

möter mig», tänker hon lite ängs-
ligt, men skiner plötsligt upp, när
hon får höra en vänlig röst bred-
vid sig: »Här har vi visst vår lilla
tös. Du heter ju Greta, inte sant?»
»Ja», svarar Greta hviskande och
tittar upp helt blygt. — Sedan fru
Hård och Brita, hennes 11 åriga dot-
ter, hälsat sin gäst välkommen, be-
gifver man sig på väg mot land.
Samtalet går lite trögt i början,
men Gretas blyghet försvinner så
småningom och när man kommer
upp till stora landsvägen, där en
liten promenadvagn väntar dem, frå-
gar hon helt ifrigt: »Få vi åka
med den här söta lilla vagnen?»
»Visst ska vi åka», svarar fru Hård
skrattande, »och du får köra ock-
så, om du vill... och kan.» Men

Greta vågar sig rakt inte på att
köra, så det blir kusken, som smål-
er med piskan, och så börjar hästar-
na springa...

Efter en förtjusande åktur, un-
der hvilken Greta knappt vågat ära
andan, är man framme. Greta blir
sittande i vagnen och bara ser
sig omkring, ända tills herr Hård
tar hennes lilla hand i sin och
säger: »Välkommen till Sjöberga,
Greta! — Du är väl hungrig efter
resan, kan jag tro. Så vi få nog
se efter hvad du har att bjuda på
Kalle.» tillägger han i det han vän-
der sig till en pojke på tretton år,
som stått och tittat på Greta »under
lugg». — »Kan just undra hvad
den där tösen kan duga till?» tän-
ker han för sig själf och kommer

så fram till Greta och säger sitt
»välkommen» i lite trumpen ton.
Innan man slår sig ned vid middags-
bordet, ska Svarten ha bröd. Karl
ger honom ett par bitar, och Greta
får också lof att räcka honom en,
fast nog har hon hjärtat i hals-
gropen, när hon sträcker fram han-
den. Karl ser gillande på, och han
tänker i sitt stilla sinne, att »Stock-
holmsjätan» kanske inte blir så
»öafven».

Vid middagsbordet, som är dukadt
på verandan får Greta sin plats
mellan fru Hård och Brita, som
sakta hviskar till henne: »Tycker
du om köttbullar?» — Det är så
länge sen jag fick några», hviskar
Greta tillbaka, »men nog är det
godt alltid.» — »Vi få äppelkaka
till efterrätt», anförtror Brita vi-
dare sin lilla vän, som känner hur
det vattnas i munnen vid tanken
på allt det goda hon skall få.

När middagen är avslutad, och
Greta känner sig så mätt som al-
drig förr, tar Brita henne vid han-
den, och så springa de ner i träd-
gården. Till sin stora förtjusning
får Greta hjälpa till med att »mata
kaninerna», och hennes ögon stråla
då Brita lofvar, att den allra min-
sta och sötaste ska få vara »all-
deles hennes egen». . . Sen kommer
turen till jordgubbslandet. Under
det att den ena röda jordgubben ef-
ter den andra försvinner innanför
småflickornas hvita tänder, berät-
tar Greta om Stockholm för den
liffigt intresserade Brita. . . »Skynda
er, flickor! Far säger, att höet
är torrt, och vi få följa med och
köra in!» afbryter plötsligt en röst
deras prat. Det är Kalle, som i
vild fart kommer rusande ut i träd-
gården. — »O, så roligt», jublar
Brita och tar fast i Greta och svän-
ger nu med henne så eftertyckligt
att bägge fara hufvudstupa bland
jordgubbarna. »Var inte fäniga nu»,
ropar Kalle artigt nog, »utan raska
på i stället!» Hand i hand springa
de efter Kalle, som redan för-
svunnit ur sikte. — Andfådda kom-
ma Greta och Brita fram till hö-
vagnen och klättra skyndsamt upp
till Kalle, som redan bedbent och
säker håller i tömmarna. Se'n bär
det af ut till ången. Naturligtvis
skall barnen hjälpa till och räfsa,
medan vagnen »lassas», och Kalle
åtar sig att lära Greta hur hon
skall bära sig åt, för att också
hon skall »dra sitt strå till stacken».
När vagnen är full af mjukt, dof-
tande hö, klättra barnen upp i va-
gnen igen, och hästarna trafva mot
hemmet. — Det är inte få hölass,
som Greta får vara med om att
köra in den dagen.

Vid femtiden står »kaffe»bordet du-
kadt i löfsalen. Det smakar för-
träffligt att få något till lufs efter
all räfsningen, och fru Hård får god
afgång med sina bullar. Efter kaf-
fet tar Kalle flickorna med sig
till bäcken för att visa sina »dam-
mar» och det lilla kvarnhjulet. När
Greta och Brita se'n hade matat
hönsen och hjälpt fru Hård att skala
rabarber till kvällsvarden, är det
inte mycket kvar af dagen, Gretas
första dag på landet.

När klockan slagit nio, måste bar-
nen krypa till kojs, ty Greta är
trött efter resan och »livet på lan-
det», men så lycklig, så lycklig.
Och där hon ligger i sin lilla hvita
säng, tycker hon, att människorna
ändå äro bra »snälla». . . Men så
kommer Jon Blund, och Greta slum-
rar in med de små händerna hop-
knäppta för att drömma om den
ljusa, härliga sommaren. —

Det är många sådana små, som för-
gäfvades få längta
ut till sol och gröna hagar!

»Sten».

LEDIGA PLATSER

LITTLIG enkel flicka, kunnig i navård... MOT fritt vivre och fria resor önskas genast bildad flicka...

UDENT, helst kvinnlig, erhåller vplats genast med bekväm tjänstning... BILDAD, fin och präktig flicka med godt humör...

LL KÖPENHAMN. För en i alla seenden, präktig och skötsam flicka, som kan förestå hushållet... I STORA TUNA församlings skoldistrikt äro till ansökan lediga...

TTRE HUSHÅLLSKUNNIGA flickor erhålla goda platser som husors hjälp... BILDAD FLICKA med elementarskoleutbildning...

ÄRLÄRNNA. I ett stilla hem på landet i närheten af Göteborg... Vid Västernorrlands läns sinnesslöanstalt i Boda är till ansökan ledig en lärarinne...

EN DALARNES SINNESSLÖANLÄLT HAGG... ENKEL och ordentlig flicka som genomgått 8-klassigt elementarläroverk... BILDAD FLICKA, som genomgått 8-klassigt elementarläroverk...

ENKEL och ordentlig flicka som genomgått 8-klassigt elementarläroverk... UNGBÄTTRE flicka med realskoleexamen... MUSIKALISK, undervisningsvan, språkkunnig flicka...

UNGBÄTTRE flicka med realskoleexamen... MUSIKALISK, undervisningsvan, språkkunnig flicka... UNGBÄTTRE flicka med realskoleexamen...

UNGBÄTTRE flicka med realskoleexamen... MUSIKALISK, undervisningsvan, språkkunnig flicka... UNGBÄTTRE flicka med realskoleexamen...

UNGBÄTTRE flicka med realskoleexamen... MUSIKALISK, undervisningsvan, språkkunnig flicka... UNGBÄTTRE flicka med realskoleexamen...

UNGBÄTTRE flicka med realskoleexamen... MUSIKALISK, undervisningsvan, språkkunnig flicka... UNGBÄTTRE flicka med realskoleexamen...

UNGBÄTTRE flicka med realskoleexamen... MUSIKALISK, undervisningsvan, språkkunnig flicka... UNGBÄTTRE flicka med realskoleexamen...

Söker Ni plats

på något af den kvinnliga verksamhetens olika områden?

Kom då ihåg

att ett bepröfvadt och af tusentals kvinnliga platsökande med bästa resultat använt förfaringsätt är att sätta in en liten annons i IDUN...

Kvinnlig arbetskraft

inom såväl hennens som andra kvinnliga arbetsområden kan Ni med bästa resultat

erhålla genom att sätta in en annons i IDUN, specialorganet för kvinnliga platsannonser af alla slag.

En platsannons — 10 mm. stor — kostar endast 2 kr. 50 öre. För större annonser beräknas ett pris af 25 öre pr mm. därutöver.

Guvernans

får plats den 15 aug. som har fullständig kompetens, att undervisa barn för inträde i läroverk, samt kan undervisa i musik...

PLATSSÖKANDE

EN MEDELALDERS DAM önskar husmorsplats i ett mindre hem. De bästa rekommendationer finnas.

STADGAD, allvarlig, elementarbildad flicka, helst undervisningsvan, önskar till 1 sept. att läsa med 4 intelligenzbarn 7-11 år...

EN ENKEL FLICKA, elev vid ett av Sveriges Gymnastik Institut önskar plats helst på landet...

BILDAD FLICKA, som genomgått 8-klassigt elementarläroverk och husmodersskola, önskar plats i god familj...

ENKEL och ordentlig flicka som genomgått hushållsskola önskar plats i god familj...

UNGBÄTTRE flicka önskar plats till hösten att hjälpa frun med hennens sysslor...

PLATS ÖNSKAS af bättre flicka, i familj under husmoders ledning, eller att på egen hand sköta hushåll...

ENKEL och ordentlig flicka önskar plats i familj, helst där jungfru finnes, att vara husmoderns leijfrälska...

UNGBÄTTRE flicka med realskoleexamen önskar plats i familj att under husmoders ledning delta i alla förekommade göromål...

MUSIKALISK, undervisningsvan, språkkunnig flicka önskar plats som guvernans för kommande läsår...

UNGBÄTTRE flicka med realskoleexamen önskar plats i familj, helst där jungfru finnes, att vara husmoderns leijfrälska...

BÄTTRE flicka önskar plats i familj, helst där jungfru finnes, att vara husmoderns leijfrälska...

MUSIKALISK FORLOFVAD FLICKA önskar som hjälp i hushållet vistas å herrgård eller i familj...

UNGBÄTTRE flicka önskar plats i familj, helst där jungfru finnes, att vara husmoderns leijfrälska... HANDARBETS LÄRARINNA. Examinerad handarbets- och väflärlarinna med utmärkt goda betyg...

Våra små "slitvargar"

behöfva nya kläder.

PRENUMERERA NU GENAST PÅ "BARNGARDEROBEN"

Illustrerad månadstidning för barnkläders förfärdigande. Dubbelsidig mönsterbilaga gratis till hvarje nummer.

Prenumeration verkställs å närmaste postanstalt eller bokhandel. Priset är: för 1/2 år Kr. 1:60, kvartal 90 öre.

Iduns Expedition, Stockholm.

INACKORDERINGAR

FINNES NAGON som kan lämna bra inackordering i godt hem för en ung flicka, som vill vara »obemärkt» några månader...

EN ENKEL FLICKA, elev vid ett av Sveriges Gymnastik Institut önskar plats helst på landet...

PÅ BRUK i Värmland önskas som kamrat å egen dotter en frisk och hurtig flicka att läsa II kl. kurs...

DAMEK som vänta sin nedkomst erbjudas god inack. o. vård hos ung bildad barnm. Läkare på platsen...

EN LITEN INACKORDERING önskas (gosse eller flicka) till frisk trakt i Värmland, Kärleksfull vård utlovas...

INACKORDERING. Student önskar till hösten (från omkr. 15 okt.) hel eller delvis inackordering hos god familj...

16 ÅRS FLICKA af god familj mottages i hem på landet att tillsammans med husets dottrar delta i undervisningen...

LEVNADSTOLKNINGAR utarbetas af skicklig astrolog. Uppgif födelsedag och år, födelseort, namn och fullständig adress...

Hvar skall jag tillbringa min sommarsemester?

Stockholms omgifningar:

VID MÄLAREN. Pensionat Fagerudd har utmärkte strandbad och skogspromenader.

Dalarne:

SVARDSJÖ HVILOHEM erbjuder hvil och hemtrefnad i lugn, vacker trakt af Dalarne.

NORGE:

TONASEN KURHOTELL, Valdres, 2,000 fot öfver hafvet. Oppet hela året. Alla slags bad.

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastik-Ortopodisk-Kirurgiska Privatklinik.
R. T. 7025. Stureg. 62, Stockholm S. T. 8301.
För behandling af stödj- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubningar.

Doktor Heüman
Kungsportspl. 2, Göteborg.
Tel. 45 46.
Elektrisk behandling
(för nervsjukdomar och reumatiska åkommor).

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk Gymnastik
medför enl. kungl. maj:ts medgiftvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. Dr J. Arvedson: adr. Odeng. 1 Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
aflygges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept. Prosp. gen. **Kapten J. Thulin, LUND**

Göteborgs Gymnastiska Institut
Fullständigaste ettåriga kurs i Sjukgymnastik och Massage
Nästa årskurs börj. i Sept. Begär utförligt prospekt!

Med. Dr. E. Kleens
ettårig kurs i massage och sjukgymnastik för Damer och Herrar börjar den 1 oktober kl. 10 f. m. Mästersamuelsgatan 37, 2 tr. Obs! Prospekt begäras och anmälningar mottagas städse under adr. Engelbrektsgratan 43 B. Stockholm.

Vid Professor Unmans Institut
börjar d. 20 sept. ny (ett-årig) kurs i Massage och Sjukgymnastik
Begär prospekt.
Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

Hår- vatten för erhållande af mjuk och kraftig hårväxt (världsfabrikat).
Pris kr. 4,90 och 5,50 + porto. Fräsandes diskret.
Franska Parfymmagasinet, Hofleverantör, Drottningg. 21. Sthlm.

Infalla kinder
göra äfven ett ungt ansikte gammalt, då däremot runda och fylliga kinder göra det ungdomligt och oemotståndligt. Detta kan hvar och en uppnå! Uppgif tydligt namn och adress till »Snabb Parismetod» Iduns exp. f. v. b. Diskr.

Ferrin
Fås på apoteken.
Bästa järnmedel, aptitgivande, styrkande, Föreskrifves af många läkare. Apoteket Lejonet, Malmö.

TRICOPHEROUS
är världens förnämsta Hårmedel och öfverträffas icke af något annat liknande preparat
Pris pr fl. 2.50.
Erhålles hos alla 1:sta klass Parfymeri-, Drog- och Coiffyrafärer.

Elsa Philips Husmodersskola, Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A),
börjar sin 19:de termin för bildade unga flickor den 15 sept 1917. Undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, konservering och inläggn. af bär, frukt, grönsaker, fisk och kött; vegetarisk matlagning, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi m. m. **Olika kurser. Examinerade lärarinnor. Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi.** Adress till 28 Aug. Nyåker. Leksboda, sedan Stockholm. Prospekt, ref. och närmare upplysn. på begäran.
ELSA PHILIP, Stockholm

Vid Aringsbergs helpension för flickor
börjar höstterminen den 1 sept. Undervisning meddelas i alla skolämnen enligt läroverkens kurser t. o. m. 7:de klassen samt i musik. Härligaste läge vid skog och sjö 1 1/2 km. från Alfveta järnvägsstation. Prospekt sändes på begäran.
Aringsberg Alfveta i juli 1917.
Elsa Kjellander.

Nobynäs Hushållsskola
Kurser fr. d. 15 aug. t. d. 15 dec. 1917 och fr. d. 15 jan. t. d. 1 juni 1918.
Bildade flickor mottagas å **Nobynäs Herrgård**, härligt läge å småländska höglandet. 7 minuters gångväg från Sjärneborgs hållplats, linjen Stockholm-Malmö. **Grundlig undervisning i hushåll och slöjd** meddelas af **sticliga, examinerade lärarinnor. Godt hem. Förfrågningar och anmälningar ställas till föreståndarinnan, fru E. von Kotken, Nobynäs, Frinnaryd. Rikstelefon 6.**

Femte praktiska hushållskursen å Lyckebo Sjömarken (Göteborgs Borås järnv.) börjar 15 sept. o. pågår till 15 dec. Undervisning i matlagning, bakning, konservering, konstväfn., linnesöm, handarb. m. m. Frisk hälsosam trakt. Glad och trefligt hemlif. Piano finnes
Pris ett för allt 100 kr. per månad. Förfragn. ställas till Lyckebo Sjömarken.

Vid Torshälls kvinnliga trädgårdsskola, Leksand
finns plats för ett par extra elever. Prosp. och ref. på begäran.
Lillie Landgren. Märta Philip.

Nya Elementarskolan för flickor, Stockholm
Riks 11755 (Ahlströmska skolan) Allm. t. Östern. 692.
29 Kommendörsgatan, invid Cirkusplan.
Kindergarten, Småskola (även gossar), 8-klassig elementarskola, Gymnasium (alla linjer) Mottagning efter 20 aug. 11-1. Höstterm. börjar 4 sept. kl. 11 f. m.
Anna Ahlström, fil. dr. Ellen Terserus.

Hem- & husmodersskola, Kommendörsgatan 28, Stockholm,
börjar den 8 sept. för ett fåtal (6) bildade unga flickor, som mottagas i helinackordering. Undervisning meddelas i enklare och finare matlagning, bakning, all slags konservering, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi, servering, rengöring m. m. Dessutom ingår en kurs i barnavård, linnesöm, spånad samt hälsolära.
De bästa referenser. Förfrågningar besvaras.
Maria Bovin
ex. lärarinna i huslig ekonomi.

HEM-HUSHÅLLSSKOLAN.
Undervisning meddelas af från fackskolan utexam. skolkökslärarinna i enklare och finare matlagning, bakning, syltning o. konservering, konfektkokning, dukning och servering, uppköp af matvaror, enkel hushållsbokföring o. födoämneslära samt rengöring, tvätt och strykning, vården af linne o. sängkläder m. m. I husmoderskursen ingår fullst. undervisning i kläd- och linnesöm för hand och på maskin, tillklipping, lagning, märkning etc. samt moderna handarbeten äfvensom **Samaritkurs.** — — — Som skolan afser att ej blott meddela eleverna praktisk o. grundlig undervisning i en husmoders arbete och plikter utan äfven samtidigt kunna bereda de unga flickorna den tillsyn och trefnad, som endast ett hem kan gifva, *do alla elever inom skolan* och endast ett begränsadt antal (6 å 8 st.) mottagas. Ref.: Myntdirektör K. A. Wallroth m. fru; Professorn vid Tekn. Högsk. Valfrid Petersson m. fru. Höstterminen börjar 15 sept. 1917. Förfrågningar besvaras omgående af skolans föreståndarinnor
Fru Emma Kjellström, Storgatan 32, Stockholm.
ALLM. TEL. 242 08.
Obs! Till 1 sept. är fru Kjellströms adress Mörby, Stocksund, Rikstel. Stocksund 261.

KONVALESCENTHEM.
Tvänne villor belägna i den härliga Kolmården vid Brävikens, 8 min. från ångbb. samt 25 min. till en statens järnvägsstation passande till konvalescentvård, pensionat eller dylikt, innehållande 25 rum, stort kök och matsal, hallar korridorer balkonger samt 2 stora glasverandor, härligt inbäddadt, sol och luftbad i barrskogen, skuggig tennisplan, elektriskt ljus. Nödiga uthus. 30 fruktträd i bästa bärkraft. Pris 21,000. Uppgörelse med egaren, signatur »1412» under adr. S. Gumælii Anonsbyrå, f. v. b.

Kurser i konservering
anordnas vid Adelsnäs Trädgårdsskola under tiden 6-11 Aug. och 27 Aug.-1 Sept. för kvinnliga deltagare. Ansökningar böra insändas snarast möjligt eller senast den 1 Aug.

STABIL
är den förnämsta pasta för borttagande af
Misspyrdande Hårväxt
Obs! Inga märken, ingen lukt.
Pris 3: 50 + porto.
Dalia för efterbeh. pris 2 kr. + porto.
EBBA BECKMANS HYGIENISKA SALONG, GREFTUREGATAN 3.
Riks Tel. 706 58. Allm. Tel. 401 00.

Barnsköterskekurs
vid Flensburgska Vårdanstalten för späda barn i Malmö börjar den 1 sept. 1917. Kursen är ettårig. Ansökningshandlingar torde insändas snarast och senast före innevarande juli månads utgång till Anstaltens öfverläkare.
För antagning till elev fordras med läkarebetyg styrkt godt hälsotillstånd, fyllda 18 år och elementarskoleutbildning eller motsvarande skolbildning (betygsafskrift) samt rekommendation af två trovärdiga personer.
Afgiften 150 kr. erlägges vid antagningen. Närm. upplysningar meddelas af Husmodern.
Öfverläkaren Epok III
Sur grädd och mjölk kan hvarje husmoder och mjölkmagasin återställa till söt genom en mycket enkel kemisk procedur. Insänd 1 krona i postansvaring erhålles omg. anvisning om sättet. Obs! Ej h. u. m. b. u. Receptet afprovadt o. befunnits fullt tillförlitligt af ett flertal restauranter, kaféer och husmodrar. Adress »Uppfinnare, Kemist», Järnvägshotellet, Emmaboda.

MÄRKET MARKATTAN
M5A

TVÄTTAR ICKE KLÄDER.
(HÖS ALLA HANDLANDE.)
Sunlight Såpval Aktieföretag Göteborg

Under Juni Juli och Augusti
hålles
Iduns Expedition
öppen
Lördagar kl. 9-3. Öfriga hvardagar 9-4.

Filip Holmqvists Handelsinstitut
N. Allégat. 7, 1 & 2 tr., Göteborg.
Grundat 1885. Rt. 21 27 & 91 60. Främsta och största enskilda handelsläroverk i landets främsta handelsstad. Egen läroverksbyggnad.
33 läsåret. Höstterminen börjar den 17 aug. 1917. 20 akademiskt och praktiskt utbildade lärare. 500 elever årligen.
Års- och terminskurser.
Utförlig bankkurs med öfningar i alla bankgörömmål.
Platsförmedlingsafdelning med vidsträckt förbindelser.
Begär vårt 40 sid. illustr. prosp.

Enskilda Gymnasiet
Styrmanngatan 22-24, Stockholm.
Samskola. Studentexamen tagas på 2 år af dem, som aflagt realskoleexamen eller äga motsvarande kunskaper. Realskoleexamen på 1 1/2 å 2 år af dem, som genomgått folkskola. Ingen inträdespröfn. Begär prosp.
Styrelsen.

Uppsala Enskilda Läroverk o. Privatgymnasium.
Högre samskola med student- och realskoleexamensrätt samt normalskolkompetens från klass 8. Kl. IX, som bl. a. utbildar **Kindergartenlärarinnor.**
Godkända betyg i realskoleexamen och betyg med normalskolkompetens berättiga utan tentamen till inträde i ring I (= ring II vid allm. läroverk). Om befrielse från tentamen i vissa andra fall upplyser redogörelsen, som jämte inackorderingslista fås genom vaktmästaren.
Josef Liljeblad, rektor. Carola Eneroth, föreståndarinna.
Hängmattor, Krocket-spel, Trädgårdsgungor
m. m. Solida! Prisbilliga.
Begär i dag illustr. prislista!
Th. P. Pålsson, Stockamöllan.

Det spelar en stor roll att uppträda med vackra och blanka naglar.
LYX NAGELPULVER
giver utan besvär, en härlig glans åt naglarna.

Skånska Handelsbanken.
Fonder 21,850,000 kronor.
Stockholmskontor: Arsenalsgat. 9.
Filialer: { Södermalmstorg 8
Sturegatan 32.
Uthyr kassafack.
Emottager värdepappershandlingar i öppet eller slufet förvar.
Fondafdelning. Kassafack.